

ÅRSRAPPORT 03:
EN KREVENDE BALANSEGAN s.2
INGEN SELVFØLGE MED GRØNT
GRESS UNDER KNOTTENE s.6
MEN IKKE ALLE FÅR DRØMMEN
OPPFYLT... s.10
SPILLEAUTOMATENE SKAL
TEMMES s.12
GLOBAL OG GRENSELØS? s.16
KREATIV REKLAME
– HVEM VINNER PÅ DET? s.18

 NORSK TIPPING

03:

Dynamisk spillselskap
Ansvarlig samfunnsaktør

– en krevende
balansegang

03:

feb:

NYE SPILL- TERMINALER

Norsk Tipping skriver kontrakt med EssNet AB på leveranse av nye spillterminaler. Utrullingen starter som planlagt 1. mars 2004. Dette er et av de største IT-prosjektene i Norge.

apr:

HJELPETELEFON

Norsk Tipping bidrar til at landets første hjelpetelefonen for spilleavhengige åpner ved rusmiddelavdelingen på Sanderud Sykehus utenfor Hamar.

mai:

SPILL PÅ DIGITAL-TV

Norsk Tipping lanserer spill på digital-TV. Prosjektet gjennomføres i første omgang som en test, og omfatter foreløpig kun Langoddsen.

jun:

ENDRING I LOTTERILOVEN

12. juni vedtar Stortinget å endre Loven om Lotteri og Pengespill, og gir Norsk Tipping enerett til drift av gevinstautomater i Norge fra 2006.

okt:

AUTOMAT- DIVISJONEN ETABLERES

1. oktober etableres offisielt Norsk Tippings automatdivisjon. Avdelingen får senere navnet Norsk Tipping Multispill. Denne måneden tildeles også EssNet Interactive AB kontrakten på leveranse av 10 000 automater.

nov:

GAMBELLI-SAKEN

Gambelli-saken behandles i EF-domstolen, og får mye omtale i media. Automatbransjen ser på uttalelsen som en seier, og en indikasjon på at monopolet står for fall. Kultur- og kirke departementet uttaler at saken ikke kommer til å påvirke norske myndigheters adgang til å regulere og kontrollere det nasjonale spillmarkedet. De sier også at Gambelli-saken ikke vil kunne gi utenlandske aktører innpass i det nasjonale markedet i større grad enn i dag – "Gambelli-saken vil ikke kunne rokke ved de statlige spillselskapenes posisjon".

HOVEDTALL:

Mill kr	2003	2002	2001	2000	1999
Prosentene er i forhold til spillinntektene					
Spillinntekter	9 743	9 734	8 607	8 277	8 042
Premieandeler	5 193	5 281	4 495	4 294	4 150
Premieandeler %	53,3 %	54,3 %	52,2 %	51,9 %	51,6 %
Spillprovisjoner	715	724	647	630	607
Spillprovisjoner %	7,3 %	7,4 %	7,5 %	7,6 %	7,5 %
Driftskostnader spill	755	718	672	629	594
Kostnadsprosent spill	7,8 %	7,4 %	7,8 %	7,6 %	7,4 %
Resultat	3 069	3 096	2 847	2 764	2 719
Resultatgrad	31,5 %	31,8 %	33,1 %	33,4 %	33,8 %
Antall ansatte 31.12.	312	299	289	273	260
Antall kommisjonærer 31.12.	3 840	3 849	3 846	3 801	3 788
Antall terminaler 31.12.	4 379	4 386	4 343	4 251	4 212

12
Spilleautomatene
skal temmes

02
En krevende
balansegang

22
Årsberetning

06
Ingen selvfølge med
grønt gress under knottene

18
Kreativ reklame
– hvem vinner
på det?

INNHold:

- 02 | En krevende balansegang. Administrerende direktør Reidar Nordby jr. tar opp den stadig mer krevende balansegangen mellom det å være et dynamisk spillerselskap og en ansvarlig samfunnsaktør.
- 06 | Ingen selvfølge med grønt gress under knottene. Tippemidlene har i mer enn 50 år gitt grobunn for både topp og bredde i idretts-Norge.
- 10 | Men ikke alle får drømmen oppfylt...Kampen mot økende spilleavhengighet har høy prioritet for Norsk Tipping.
- 12 | Spilleautomatene skal temmes. Planer og status for prosjektet med å etablere et nytt, kontrollerbart og ansvarlig marked for gevinstautomater i Norge.
- 16 | Global og grenseløs? Spill er et globalt fenomen. Hvordan påvirkes nasjonale spill av de grenseoverskridende Internett-spillene?
- 18 | Kreativ reklame – hvem vinner på det? Norsk Tipping har lange tradisjoner som markedsfører og annonsør. Finnes det motsetninger mellom kreativitet og ansvarlighet?
- 22 | Årsberetning
- 26 | Regnskap og noter
Resultat (26)
Balanse (27)
Kontantstrøm (28)
Noter (29)
Revisjonsbrev (35)
- 36 | Samfunnsansvar
- 40 | Statistikk og verdiskapningsregnskap
- 42 | Virksomhetsstyring
- 44 | Organisasjon
- 46 | Norsk Tippings spill 2003

Ansvarlig utgiver: Norsk Tipping
Redaktør: Peer Jacob Svenkerud
Konsept og design: Cobra
Foto:
Forside: Ole Walter Jacobsen
Styret og ledelsen: L-P Lorentz
Reidar Nordby Jr.: Morten Krogvold
Illustrasjon:
s. 13 og 16: Morten Riise-Hanssen
Trykk: Network Produksjon
Papir: Highland

www.norsk-tipping.no

En krevende balansegang

Norsk Tipping ble opprettet etter krigen. Målsettingen var å etablere et moderat og kontrollert spilltilbud som også kunne finansiere viktige samfunnsformål. Dette ideelle formålet har hele tiden vært en viktig drivkraft og inspirasjonskilde. Samtidig har ansvarlighet vært en bærebjelke i driften. "Vi har levd med dette doble fokuset i alle år. Men kravene har økt på begge sider, og det er ingen tvil om at balansegangen blir stadig mer krevende", sier administrerende direktør Reidar Nordby jr.

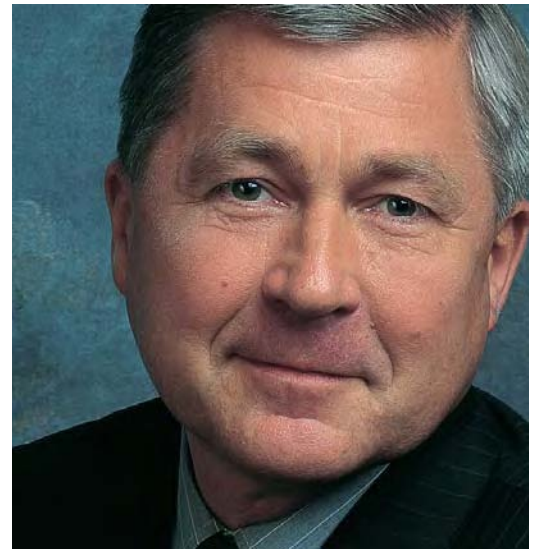
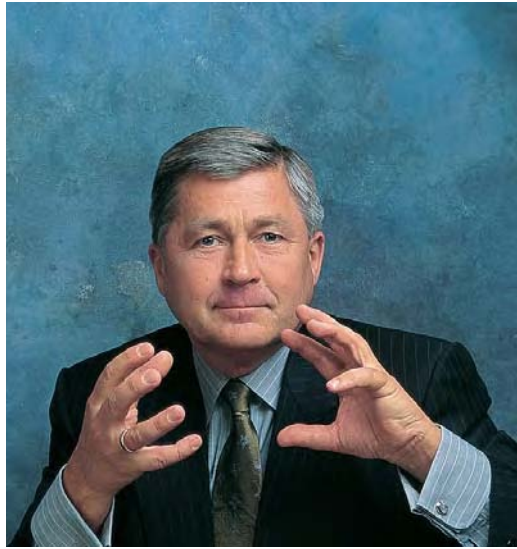

Foto: Morten Krogvold

➔ På den ene siden: Ønsket om et godt økonomisk resultat som kommer idrett, kultur og ideelle organisasjoner til gode. På den andre: En tvers gjennom ansvarlig og bevisst holdning til negative bieffekter av spillvirksomhet. I de siste par årene har det skjedd radikale endringer i det norske spillmarkedet som gjør balanseringen av ulike hensyn enda viktigere og mer utfordrende. Reidar Nordby jr., administrerende direktør i Norsk Tipping siden 1989, utdyper.

“ VÅRT REGNSKAP HAR FLERE BUNNLINJER. DE ER ALLE VIKTIGE FOR OSS. ”

Hva består egentlig balansegangen i?

I Norge – som i de fleste andre land – brukes statlige spill for å skaffe til veie penger til samfunnsformål.

Gjennom å tilby attraktive spill med muligheten til å vinne pengepremier, har Norsk Tipping gjennom årene – på vegne av staten – fått inn en “frivillig skatt” som omregnet til dagens kroneverdi utgjør 64 milliarder kroner. Samtidig er det klart at spill kan ha negative bieffekter, i form av spilleavhengighet. Her ligger kjernen i balansegangen: Avveiningen mellom fellesskapets behov for finansiering av formål som kommer alle til gode og samfunnets legitime forventninger om et attraktivt spilltilbud, mot den enkeltes rett til beskyttelse mot unødige fristelser som for noen kan føre til alvorlige konsekvenser. I denne problemstillingen finner vi også den dobbelte begrunnelsen for full statlig styring: Å beskytte fellesskapets økonomiske interesser og samtidig garantere for at spill finner sted innen sosialt akseptable rammer.

Hvorfor er balansegangen blitt mer krevende?

Spillmarkedet kan gi stor lønnsomhet, og det er ikke til å undres over at private aktører ønsker seg en bit av kaka. Nå har teknologiutviklingen gjort

det enklere å utfordre spillmonopolet. På Internett finnes det allerede tusenvis av muligheter for å delta i pengespill på utenlandske spillersider, selv om det i prinsippet er forbudt å tilby slike spill i Norge. Parallelt har vi også vært vitne til en formidabel vekst innen spilleautomatsetningen. Dessuten må vi etter hvert utvide vår definisjon av pengespillmarkedet: I dag er det spill og underholdning overalt, med til dels betydelige premier, i aviser, radio og på TV, og i økende grad formidlet via mobiltelefonen. Spill har tatt en større plass i hverdagen – og dermed har også de problematiske sidene blitt tydeligere. For Norsk Tipping betyr dette på den ene siden at konkurransen er blitt betydelig skjerpet og at vi må anstrenge oss enda mer for å møte fellesskapets forventninger til høye overskudd og et konkurransedyktig spilltilbud. På den andre siden understreker utviklingen nødvendigheten av ansvarlighet. Balansegangen blir dermed ikke bare mer krevende, men også enda viktigere enn før.

Spilleavhengighet er et aktuelt tema. Hva er Norsk Tippings holdning?

Spilleavhengighet er et stort problem – først og fremst for den som er rammet, men også for pårørende og for samfunnet som helhet. Dette er naturligvis et problem vi tar svært alvorlig. Vi tar

hensyn til dette både i utformingen av spillene og i vår kommunikasjon. Spilleavhengighet er et sentralt tema i opplæringen av kommisjonærer og ansatte, og vi gjennomfører en rekke andre tiltak som å støtte forskning og hjelpetiltak på området. Selv om problemet ikke først og fremst har vært knyttet til den typen spill Norsk Tipping tilbyr, er det også relevant for oss, for eksempel når det gjelder Odds. Her har vi i løpet av året foretatt betydelige endringer i spillreglene som begrenser maksimumsinnsatsen per spillkombinasjon, og fra årsskiftet er også aldersgrensen på 18 år innført. Dette er et eksempel på nødvendig balansegang i praksis – vi reduserer farene for uønsket spill, vel vitende om at det samtidig svekker omsetningen.

Som operatør av gevinstautomater blir det vel enda mer krevende å finne den riktige balansen?

Vi er svært ydmyke overfor den store oppgaven vi har fått oss tillagt som operatør av alle framtidige spilleautomater i Norge. Det er jo nettopp behovet for å redusere problemene med spilleavhengighet og skape mer oversikt og kontroll på dette feltet som har gjort at Stortinget har bestemt dette. Samtidig er automatene en sentral inntektskilde for humanitære og frivillige organisasjoner. Vår ambisjon er klar: Vi skal redefinere hele automatmarkedet – omskape det fra å være en gamblingarena med overvekt av negativ effekt på samfunnet til å bli et stuert, morsomt og ansvarlig spilltilbud – uten et nevneverdig svekket resultat i forhold til 2001. Virkemidlene blir hovedsakelig en helt ny type automater og mye bedre kontrollmekanismer.

Og da vil markedsføringstrykket øke ytterligere?

Som sagt, selv med vårt monopol på deler av spillmarkedet er konkurransen betydelig. Vi må være til stede i folks bevissthet for å sørge for at litt av folks ekstra penger kommer samfunnet til gode og ikke havner i private spilloperatørs lommer. Mitt syn er at god markedsføring ikke bare er nødvendig for å opprettholde omsetningen, men også for å opprettholde god kommunikasjon med våre egentlige oppdragsgivere, det norske folk. Faktum er at vår markedsføring i all hovedsak er av profilerende art, ikke salgsutløsende og aggressiv. God og kreativ reklame, med sterkt innslag av folkelighet og humor, har vært med på å bygge opp den store tilliten vi nyter i befolkningen. Det er også verdt å tenke gjennom hvilket markedsføringstrykk vi ville hatt uten monopol, hvis en rekke private aktører skulle slåss om de samme spillkronene.

Tar ikke Norsk Tipping på seg en for stor hatt? Bør ikke selskapets oppgave først og fremst være å skaffe til veie mest mulig penger, og overlate til myndighetene å sørge for balansegangen?

Det er riktig at det er Stortinget som legger rammene og departementet som håndhever regelverket. Ikke desto mindre har vi – som landets desidert største

og mest toneangivende aktør på spillmarkedet – et selvstendig ansvar for å balansere hensynet til ulike interessenter. Dette er noe vi alltid har drevet på med, det ligger i blodet og i selve jobben. For ytterligere å understreke dette, har vi justert ordlyden i vår forretningsidé. Før skulle vi "skaffe til veie et størst mulig overskudd til samfunnsnyttige formål". Nå har vi endret dette til "å skape størst mulig verdi for det norske samfunnet". Forskjellen mellom "overskudd" og "verdi" er sentral

og understreker at vår virksomhet har flere bunnlinjer som alle er like viktige. I tillegg til å generere overskudd, skal vi redusere negative konsekvenser, utvikle et variert og attraktivt spilltilbud og i det store og hele være en aktør som på sitt felt bidrar til å utvikle samfunnet i en positiv retning.

“ VI SKAL REDEFINERE HELE AUTOMATMARKEDET – TIL ET STUERENT, MORSOMT OG ANSVARLIG SPILLTILBUD – UTEN SVEKKET RESULTAT. ”

NYE AUTOMATER, som er mindre aggressive og mer underholdende vil bli introdusert når Norsk Tipping blir operatør av gevinstautomater. Illustrasjonene under er konseptskisser.

Illustrasjon: Grid (modellene er under utarbeidelse)

Ingen selvfølge
med grønt gress
under knottene

TIPPEMIDLENE GIR GROBUNN FOR TOPP OG BREDDE I IDRETTS-NORGE
I mer enn 50 år har tippemidlene vært en kjærkommen og nødvendig kilde til finansiering av idrettsarenaer over hele landet. Øremerkede midler fra Norsk Tippings spill er selve bærebjelken i den anleggsmessige infrastrukturen hele idretts-Norge er avhengig av.

→ Det mest synlige resultatet av Norsk Tippings bidrag til samfunnet er alle idrettsanleggene som er delfinansiert gjennom tippemidler. I 2003 ble idrettens del av overskuddet 1 200 millioner kroner.

Det mest synlige resultatet av Norsk Tippings bidrag til samfunnet er alle idrettsanleggene selskapets overskudd er med på å finansiere. Hvem vet om vi hadde fått oppleve Johan Olav Koss sine fantastiske verdensrekorder under Lillehammer-OL om ikke Norsk Tippings virksomhet hadde bidratt med over 40 millioner til Vikingskipet? Og hvor mange talenter ville hatt den samme muligheten til å utvikle seg som i dag, dersom tippemidlene ikke bidro med tilrettelegging av idrett for barn og unge i Norge?

Overskuddet fra Norsk Tipping er med å danne grunnlaget for både topp- og breddeidrett i Norge. Bare for 2003 får idretten 1,2 milliarder kroner fra tippemidlene alene. Siden 1948 har idretten i Norge mottatt nesten 23 milliarder (prisjusterte) kroner takket være Norsk Tippings virksomhet. Det er ikke vanskelig å forestille seg hvilke enorme konsekvenser det ville få for norsk idrett dersom tippemidlene skulle forsvinne.

Hva er alternativet?

Slik det er i dag går mesteparten av overskuddet fra pengespill tilbake til samfunnet. Myndighetenes strenge regulering av det sårbare markedet har så langt sørget for dette. Men vi opplever stadig nye angrep på dagens modell, og utenlandske aktører utfordrer til stadighet det norske systemet. Bookmakere ser potensialet i Norge, og står parat til å trenge inn i det norske markedet. Skulle dette en dag bli tilfelle vil store

deler av overskuddet fra spill forsvinne ut over landets grenser og gå til private investorer.

For å opprettholde bevilgningene som må til for å sikre nye anlegg og fortsatt satsing på både bredde- og toppidrett, ville regningen i stedet måtte sendes til det norske folk over skatteseddelen. Også betydelige midler til kultur ville måtte finansieres på en annen måte enn i dag om de skulle opprettholdes. Det er nemlig ikke bare idretten som nyter godt av Norsk Tippings overskudd. I dag finansieres også om lag en fjerdedel av statens kulturbudsjett gjennom selskapets virksomhet. Betydelige beløp går også til humanitære organisasjoner.

Spill er ikke som andre næringer

Stadig flere stiller seg kritiske til dagens enerettsmodell for spill.

Det siktes blant annet til automatmarkedet, hvor motstanderne av Stortingets vedtak mener at man går mot alle trender når man nå også monopoliserer automatvirksomheten. Kritikerne peker på at man i spillemarkedet går motsatt vei i forhold til resten av næringslivet, hvor konkurransebaserte markeder er den klare trenden. Det mange glemmer er at spill er svært forskjellig fra de fleste andre næringsvirksomheter.

Dette kan enkelt illustreres ved å se på de konsekvensene den harde konkurransen på automatmarkedet har fått for samfunnet. Over hundre operatører har i en årrekke konkurrert om automatspillernes penger. Dette har gjort at automatene er blitt stadig mer avhengighetsfremmende og er utplassert nær sagt over alt hvor man ferdes, med totalt eller delvis fraværende alderskontroll. I løpet av noen år har Norge utviklet seg til å bli det mest liberale landet i Europa innen markedet for gevinstautomater. Myndighetenes intensjoner om et ansvarlig marked er gruslagt gjennom denne ekstreme utviklingen og en bevisst, liberal fortolkning av forskriftene.

Dersom det samme skulle skje på det totale spillemarkedet i Norge, er det ikke vanskelig å se for seg hvilke uheldige konsekvenser det ville få for samfunnet – om man så skulle velge å se bort fra de dramatiske følgene det ville få for de mange formålene som i dag nyter godt av det norske folks deltakelse i Norsk Tippings spill. Derfor er det med god grunn at myndighetene og store deler av befolkningen ønsker å bevare den norske enerettsmodellen. For når alt kommer til alt er det ingen selvfølge med grønt gress under knottene.

2003:

OVERSKUDDET FRA NORSK TIPPING'S VIRKSOMHET GÅR TIL SAMFUNNSNYTTIGE FORMÅL

	IDRETT	KULTUR	FORSKNING	HUMANITÆRE ORGANISASJONER	STATSKASSEN
BELØP 2003 →	1 200 MILL	1 200 MILL	300 MILL	203 MILL	-
MOTTAKER SIDEN →	1948	1986	1948	1996	1986–1991 og 1995–1998
TOTALT TILDELT (2003-kroner) →	22,9 MRD	13,2 MRD	23,8 MRD	1,5 MRD	2,6 MRD

Men ikke alle får drømmen oppfylt...

KAMPEN MOT SPILLEAVHENGIGHET HAR HØY PRIORITET

Drømmen om å vinne – helst den store gevinsten – er drivkraften som får folk til å satse noen kroner på Norsk Tippings spill. Som regel blir det med det for de fleste, uten at det får større konsekvenser. Men for noen utvikler drømmen seg dessverre til et mareritt. Spilleavhengighet er blitt et reelt og økende problem i Norge, og for Norsk Tipping er det en viktig og prioritert oppgave å bidra til at dette problemet blir minst mulig.

Hallo, det

HJELPELINJEN er en hjelpetelefon der spilleavhengige og pårørende kan få hjelp, støtte og råd. Tjenesten er drevet av Rusmiddelavdelingen ved Sykehuset Innlandet (HF), i samarbeid med Lotteritilsynet.

Telefonen er bemannet av personell med kompetanse i krisehåndtering, gjeldsproblematikk og kjennskap til pengespill. Tilbudet er finansiert av Lotteritilsynet, Norsk Tipping og Norsk Rikstoto.

80080040
www.hjelpelinjen.no

Spilleavhengighet er et økende problem i Norge, knyttet i første rekke til gevinstautomater og andre spill der det kan være mulig å vinne relativt store premier, og der det er kort tid mellom innsats, eventuell gevinst og utbetaling. At problemene i tillegg er størst for yngre mennesker, mellom 15 og 25 år, understreker hvor viktig det er å redusere omfanget. Ingen er tjent med at yngre mennesker tar spilleavhengighet med seg inn i voksenlivet.

Hva er spilleavhengighet?

Spilleavhengighet er både et fysiologisk og psykologisk fenomen, kjennetegnet av at den som er rammet nesten konstant føler trang til å spille og har svært vanskelig for å kontrollere denne trangten. Konsekvensene for den som er rammet av spilleavhengighet er alvorlige. Skyldfølelse, løgner, angst og depresjoner gir forringet livskvalitet og kan i sin tur føre til familieproblemer, samlivsbrudd og jobbproblemer. De økonomiske følgene kan naturligvis også bli alvorlige. Ikke sjelden legger spilleavhengigheten både egen og familiens økonomi i ruiner, gjerne i forbindelse med en uhåndterlig gjeld. For ektefeller, barn og andre pårørende er påkjenningene også svært store, både på det følelsesmessige og praktiske planet. Kort sagt: de menneskelige lidelsene og de negative økonomiske og praktiske konsekvensene gjør spilleavhengighet til et stort problem for enkeltpersoner og samfunnet.

Spilleavhengighet og Norsk Tippings spill

Problemet med spilleavhengighet har økt kraftig i Norge i takt med den eksplosive økningen i utbredelsen av spilleautomater. Dette er bakgrunnen for at Stortinget i 2003 bestemte at Norsk Tipping

skulle få enerett til drift av slike automater. Målet er klart: Spilleavhengigheten skal bekjempes så langt det er mulig. Norsk Tipping iverksetter en rekke tiltak for å oppnå dette, blant annet å bytte ut alle gamle automater med noen som er mindre aggressive. I tillegg til spilleautomater, er spilleavhengighet også en relevant problemstilling for Oddsen. På dette området innførte Norsk Tipping i 2003 18-års aldersgrense og har i tillegg lagt begrensninger på innsatsbeløpet per terminal.

Program for spilleansvarlighet

Norsk Tipping tar spilleavhengighet på alvor og tar hensyn til dette gjennom det vi tilbyr og det vi kommuniserer. For å sikre en best mulig koordinert og effektiv innsats på dette området, har vi utviklet et eget "Program for Spilleansvarlighet". Dette programmet beskriver hvilket informasjonsarbeid og forebyggende tiltak selskapet gjennomfører i forhold til spillerne, kommisjonærene, samarbeidspartnere og egne ansatte. I tillegg til håndheving av aldersgrenser og begrensninger i innsatsmuligheter, har Norsk Tipping klare begrensninger for spill via Internett og opplyser spillerne om vinningsjansene hos kommisjonærene, i annonser og TV-trekninger. Temaet er også en integrert del av det omfattende opplæringsprogrammet våre kommisjonærer går gjennom. Målet er at de skal være oppmerksom på, og så langt det er mulig, bidra til å hindre risikofølelse. Endelig samarbeider Norsk Tipping med ulike etater og fagmiljøer og bidrar i informasjonsutveksling, prosjektsamarbeid og gir økonomisk støtte, blant annet til Hjelpelinjen (til venstre).

ANSVARLIG SPILLEGLEDE er tittelen på en brosjyre om samfunnsansvar som Norsk Tipping utga i 2003. Brosjyren viser hvordan selskapet forholder seg til de mange interessentene som berøres av virksomheten.

er fra Norsk Tipping

Du har vunnet

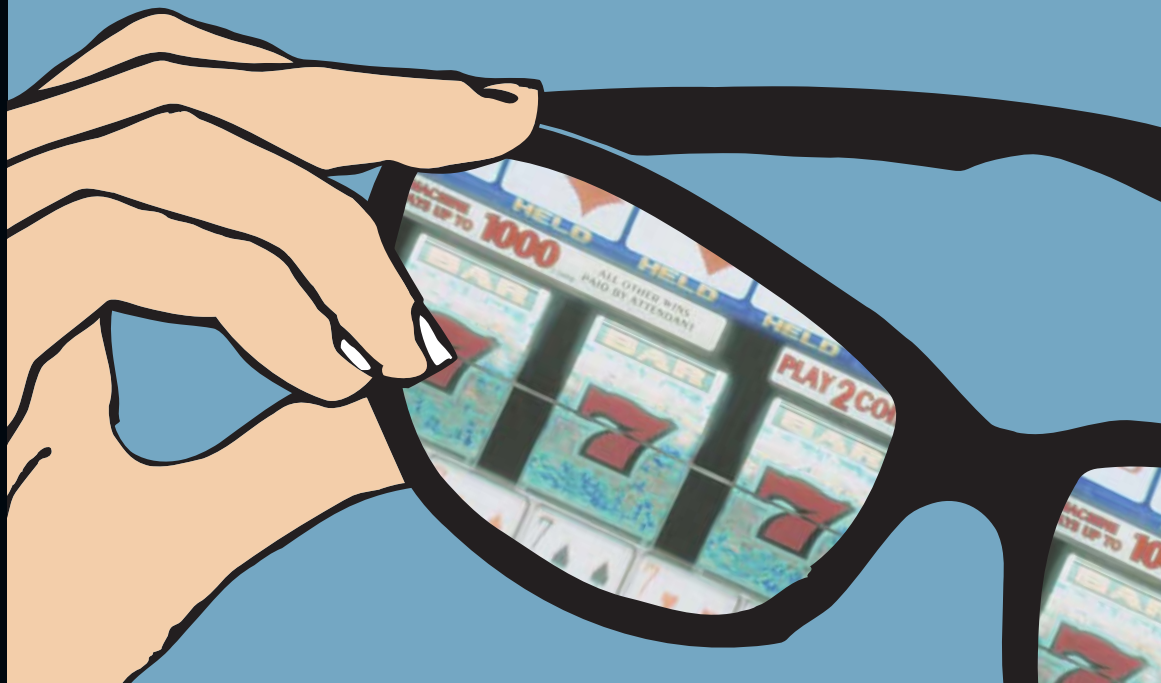
Spilleautomatene skal temmes

“Markedet for gevinstautomater skal rives ned og gjenoppstå i et flunkende nytt, kontrollert og ansvarlig format. Det som tidligere har ført til gambling og galskap for de få, skal nå bli til glede og underholdning for de mange”. Slik kan man beskrive den kanskje største utfordringen i Norsk Tippings over femti år lange historie.

Jan Peder Strømslid, tidligere driftsdirektør i Norsk Tipping, leder arbeidet med å etablere automatspill i Norsk Tippings regi. I dette intervjuet gir han oss innblikk i ambisjoner, planer og status for dette omfattende prosjektet.

➔ Automatvirksomheten er etablert som en egen divisjon i Norsk Tipping. Divisjonen har fått navnet Norsk Tipping Multispill, og har i dag en stab på vel 30 medarbeidere. I løpet av høsten 2004 ventes divisjonen å være fullt bemannet med vel 80 medarbeidere, forteller Jan Peder Strømslid.

Strømslid er ydmyk, men samtidig trygg og målrettet. Ydmyk i forhold til at det er et marked med negativt omdømme og mange problemer det nå skal ryddes opp i og gjøres stuereint; trygg på at selskapet og medarbeiderne er oppgaven voksen og har den nødvendige kompetansen; og svært målrettet i arbeidet med å møte klare krav og forventninger.

– Vi har påtatt oss et ansvar og en stor jobb på vegne av våre eiere og samfunnet. Det ansvaret skal vi vise oss verdig. Gevinstautomatmarkedet assosieres i dag blant annet med spilleavhengighet og kriminalitet. Slik skal det ikke være i framtiden. Vi skal skape et marked som folk ønsker å identifisere seg med og som i større grad står for noe positivt. Automatene skal bidra med underholdning til spillerne og overskudd til gode formål.

Strømslid forteller at det var med en følelse av skrekkblandet fryd Norsk Tipping mottok meldingen 12. juni 2003 om Stortingets vedtak, til tross for gode forberedelser og vissheten om at Norsk Tipping var det riktige redskapet til å gjennomføre myndighetenes intensjoner.

– Det var en tillitserklæring fra våre eiere, og en bekrefteelse på at vi gjennom mer enn 50 år har maktet å kombinere ansvarlig spill på vegne av staten med å skape et betydelig overskudd til samfunnsnyttige formål. Samtidig visste vi at vi nå måtte tenke nytt og annerledes. Vi skal ta steget ut i et marked som har et helt annet omdømme og en helt annen historie enn det vi selv har kontrollert i en årrekke. Det er en utfordring som appellerer til hele vår organisasjon. Den krevende balansen mellom overskudd og ansvarlighet har

gjort at vi alltid har måttet være fleksible og kreative i vår tankegang – og nå får vi virkelig bruk for det.

Høye ambisjoner

Myndighetenes krav og forventninger er svært høye, og den omfattende oppgaven krever en organisasjon som er topp motivert. Norsk Tipping Multispills visjon sier alt om ambisjonsnivået: "En banebryter i verdensklasse, som forvandler galskap for de få til glede for de mange".

– At vi omtaler oss selv som en banebryter i verdensklasse kan kanskje virke svulstig og vel ambisiøst, men vi mener det oppriktig. Ingen har noensinne gjort liknende grep innen automatmarkeder som det vi nå er i ferd med. Den typen teknologi og de løsningskonseptene vi har valgt representerer også noe helt

nytt på verdensbasis, sier Strømslid.

Direktør Multispill
Jan P. Strømslid

Etter forslag fra Kultur- og kirke departementet vedtok Stortinget i juni 2003 å endre Loven om Lotteri- og Pengespill for å få bedre kontroll over markedet for spilleautomater. Norsk Tipping er gitt eneansvar for drift av gevinstautomater i Norge.

MYNDIGHETENES BEGRUNNELSE ER SOSIALPOLITISK. Siden 2001 har omsetningen på de norske spilleautomatene økt fra ca 8,5 milliarder til over 22 milliarder i fjor, og i kjølvannet av denne eksplosive veksten har problemene med spilleavhengighet økt kraftig. Norge har hatt Europas mest liberale regler for spilleautomater, med aggressive maskiner som tillater raske spill med høye innsatser. Det statlige monopolet med Norsk Tipping som operatør skal redusere risikoen for at tusenvis av nordmenn blir spilleavhengige.

DE FØRSTE AUTOMATENE FRA NORSK TIPPING UTPLASSERES HØSTEN 2004. Utplasseringen fortsetter deretter gradvis, mens dagens automater forsvinner i takt med at de eksisterende oppstillingstillatelsene utløper. Alle dagens tillatelser vil være utløpt 31. desember 2005. Fra 1. januar 2006 er Norsk Tipping eneoperatør på markedet. Fra og med 31. juni 2006 skal alle Norsk Tippings 10 000 automater etter planen være utplassert og i drift.

STORTINGETS VEDTAK

- Alle dagens automater fjernes fra markedet og erstattes av mindre aggressive Interactive Video Terminaler (IVT).
- De nye IVT-automatene vil være knyttet sammen i et nettverk, slik at både myndigheter og Norsk Tipping får kontroll med pengestrømmen.
- Antallet reduseres fra rundt 18 500 til omlag 10 000.
- De nye automatene vil ikke betale ut gevinster i form av klingende mynt slik tilfellet er i dag, men i form av en gevinstkvittering som kan heves i kassen.
- Automatene skal vekk fra inngangspartier på kjøpesentre og andre ukontrollerbare områder og inn i lokaler hvor aldersgrensen på 18 år effektivt kan håndheves.

Fra gambling til underholdning

Multispill vil ha et variert spilltilbud, som også appellerer til nye kundegrupper. – Vi har fått kritikk fordi vi har uttalt at vi ønsker å rekruttere flere spillere. Faktum er at vi ønsker å rekruttere flere spillere som spiller for mindre beløp. Vi skal flytte fokuset fra gambling til underholdning. I dagens automatmarked omsettes det for over 22 milliarder kroner fra omlag 500 000 spillere. Det er dette vi akter å forandre. Vi ønsker å øke spillergrunnlaget og senke omsetningen per spiller. På denne måten vil vi luke bort spillere med uheldig spillatferd, redusere spilleavhengighet og skape et nytt marked for gevinstautomater – et marked med positivt omdømme som bidrar med forutsigbare inntekter til overskuddsmottakerne.

Et unikt spillkonsept

Norsk Tipping Multispill skal tilby et helt nytt konsept for automatspill. Det unike ved det nye systemet er at alle automatene er nettverksbaserte og koplet sammen mot sentrale servere hos Norsk Tipping. Spillene på de 10 000 automatene kan lastes ned fra Hamar, og det er derfor enkelt å skreddersy spill til ulike arenaer. Det blir dermed enkelt å oppgradere og bytte ut spill.

Alle spill foregår online fra serveren på Hamar, men oppleves som om de foregår lokalt på automaten. Dette innebærer full kontroll over alt som skjer på hver enkelt automat til enhver tid. Systemet vil også logge spillsekvenser, tidsforbruk og pengestrømmer. Det vil legges opp rutiner for spillavbrudd og andre forebyggende tiltak mot spilleavhengighet. Lokalinnehaveren vil ha en egen terminal som til enhver tid gir full oversikt over bevegelsene på alle spilleautomatene i lokalet. Dette åpner for elektronisk kommunikasjon mellom Norsk Tipping og lokalinhaveren.

– Vi kan tilby råd, veiledning og annen relevant informasjon i tillegg til en egen spesialutviklet Internett-tjeneste for lokalinhavere. Alle lokalinhavere skal sertifiseres. Slik sikrer vi oss at de tilfredsstillere alle våre krav til sikkerhet. I tillegg opparbeider de seg på denne måten inngående kjennskap til spilleregler, forskrifter og lovtekster. Og ikke minst – de får nødvendig kunnskap om spilleavhengighet, forteller Strømslid.

Norsk Tipping har inngått kontrakt med svenske EssNet Interactive AB om levering av 10 000 automater eller IVT (Interactive Video Terminals), 2 500

lokalinhaverterminaler, en spillportefølje og et sentralt serversystem. Kontraktinngåelsen var en viktig milepæl på veien mot å skape et nytt, spennende og ansvarlig marked for gevinstautomater.

Ulike forventninger skal møtes

Strømslid har klare tanker omkring hvordan Norsk Tipping Multispill skal møte forventningene som stilles selskapet fra ulike hold i samfunnet. For mens noen er mest opptatt av at overskuddet til humanitære- og samfunnsnyttige organisasjoner må opprettholdes, er andre mer opptatt av å redusere skadevirkningene gevinstautomater har påført samfunnet.

– Ved å samlokalisere automatvirksomheten med Norsk Tippings øvrige virksomhet kan vi ta ut vesentlig synergi gjennom blant annet felles IT-systemer, økonomisystemer og andre fellesfunksjoner. På denne måten oppnår vi rasjonell og effektiv drift som igjen betyr vesentlig mindre driftskostnader enn hva tilfellet er for dagens automatbransje. Slik vil vi kunne redusere antall automater og omsetning uten at det får store konsekvenser for overskuddet, sier Jan Peder Strømslid.

Global og grenseløs?

Hele verden spiller. Det finnes knapt det land eller kultur der spill i en eller annen form ikke er en del av hverdagen, selv om pengespill er forbudt i noen land. Hvordan ser egentlig den internasjonale spillverdenen ut – og hvordan utvikler den seg nå som de grenseoverskridende Internett-spillene utfordrer de nasjonale spillene?

I de aller fleste land er pengespill under streng regulering og statlig kontroll. Det har naturligvis å gjøre med at spill kan ha negative bieffekter. Hensynet til både fellesskapets og den enkeltes interesser har derfor fått myndighetene verden over til å ta styringen over spillmarkedet. Slik sett føyer Norge seg inn i en global tradisjon, selv om graden av monopolisering og omfanget av reguleringer varierer fra land til land og fra kultur til kultur. I en del land er for eksempel pengespill helt forbudt av religiøse grunner, med den følge at det ulovlige spillmarkedet blomstrer.

Det finnes ingen eksakte tall for størrelsen på det globale spillmarkedet – til det er det for fragmentert. Men når vi i Norge spiller for over 30 milliarder

alene, er det klart at det dreier seg om store tall. Det italienske spillselskapet SISAL har anslått verdens totale spillomsetning til 2 000 milliarder kroner.

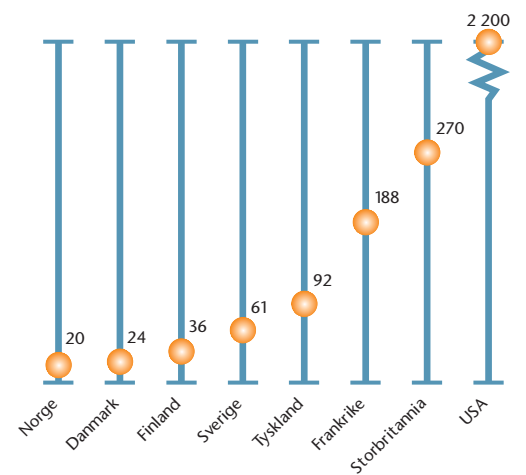
Og spillomsetningen vokser, framfor alt i Asia. Men det er i Nord-Amerika de virkelig store pengene ruller – med vanvittige jackpotter, en foreløpig rekord i premieutbetaling på ca 2,2 milliarder kroner og den høyeste innsatsen per innbygger. Noen anslag sier at andelen av totalomsetningen i verden er på over 30 prosent, og det til tross for at spill i prinsippet er forbudt i USA. Men de ulike delstatene har anledning til å gjøre unntak – og det har de så visst gjort. I Europa spilles det også mye – man regner med at over 40 prosent av verdensomsetningen ligger her. Italienerne ligger høyt oppe på statistikken.

Det var også de som fant opp Lotto – verdens mest populære spill. Man regner med at over 20 prosent av all spillomsetning i verden kommer fra Lotto.

I Norge og Norden havner vi også relativt høyt oppe på statistikkene. Ser man på omsetning per innbygger i statlige spillselskap, ligger de nordiske landene mellom de 10 og 20 første. Amerikanske delstater som tillater automatspill dominerer topp 10-listen. Når det gjelder omsetningen på lykke- og ferdighetsspill (altså slike spill som Norsk Tipping driver), havner vi i Norden blant de 10 første. Men det er langt opp til verdens desiderte leder på dette området – Singapore. Og enda en statistikk: De tre spillselskapene med høyest omsetning i verden

Toppremiene i Norge er lave sammenliknet med premiestørrelsene i mange andre land. Tall i millioner kroner.

at det stadig dukker opp flere internasjonale spillersider, og at private operatører fatter interesse for de kolossale gevinstmulighetene som ligger i å tilby spill over nettet. I prinsippet er hele verdens befolkning potensielle kunder.

Disse nettstedene drives i hovedsak på rent kommersielt grunnlag, og av private interesser uten krav til øremerkede overskuddsformål. Pengene går rett i lommen på investorer som ikke har tanke for fellesskapets interesser.

lands markeder. Det er med andre ord de private, kommersielle aktørene som driver frem globaliseringen av spill. Og de private aktørene begrenser seg ikke bare til Internett-baserte spill. Expekt er et eksempel på en nettspilloperatør som også satser på fysisk distribusjon gjennom egne spillbutikker. Så langt har de etablert utsalgssteder i Østerrike og Malta, men står sammen med mange andre klare til å hoppe inn på ethvert marked som løser opp på spillmonopolet.

Det er mot denne bakgrunnen at politikere, myndigheter, overskuddsmottakere og statseide selskaper verden over kjemper den samme kampen for å beholde kontrollen. Erfaringen viser at det ikke går an å vedta at slik skal det være – kontrollen må skapes gjennom å møte konkurransen offensivt. De nasjonale selskapene må ha rammebetingelser som gjør det mulig – og så blir det opp til selskapene å være så dyktige, ansvarlige og framtidsrettede at spillerne rett og slett foretrekker deres spill.

holder til i henholdsvis Japan, Italia og England, og tilbyr alle Lotto til store folkemengder.

Etter Lotto på popularitetsstigen kommer kasinoene – som vi ikke har i Norge. Ulike former for veddemålsspill, inkludert hester, følger like bak, mens skrapelotterier også utgjør en stor andel.

Det store spørsmålet innen den globale spillindustrien er hvordan utviklingen blir etter hvert som stadig mer av spillomsetningen flyttes over til den elektroniske arenaen. Som kjent er Internett et grenseoverskridende medium som gjør det vanskeligere for myndighetene å holde den oversikten og kontrollen som er ønskelig. Det er ikke overraskende

Dessuten har disse operatørene også attraktive konkurransefortrinn: De har lave kostnader – spillene kan i prinsippet drives fra en enkel server, og det er ingen "plagsomme" gode formål som skal ha sin del av kaka. Dermed kan de også tilby bedre betingelser og større vinningsjanser til spillerne. Selv kan de nøye seg med en liten andel av omsetningen og bli rike på det. Faren dette representerer for storsamfunnet er like betydelig som den er åpenbar: Forsviner spillomsetningen til utenlandske nettoperatører, går det som skulle vært utbetalinger til viktige samfunnsformål samme veien, mens kontrollen med bivirkningene forsvinner.

De statlige spillselskapene har en "gentlemen's agreement" om å ikke bevege seg inn på andre

Kreativ reklame – hvem vinner på det?

Norsk Tipping har gjennom årene fått mye anerkjennelse for sin reklame både hjemme og internasjonalt – og det er vi glade for og stolte av. Heldigvis er det ingen motsetning mellom å være kreativ og vise ansvarlighet.

Norsk Tipping har lange tradisjoner som markedsfører og annonsør. Det er noe vi har drevet med siden 1948, da selskapet ble opprettet som et instrument for å skaffe penger til å bygge landet etter krigen. Oppgaven er fremdeles den samme: Å skape et overskudd til viktige oppgaver i samfunnet – på en måte som balanserer ulike hensyn.

Markedsføring og profilering må til for å få folk til å velge Norsk Tippings spill i konkurranse med andre underholdningstilbud. Derfor er Norsk Tipping i dag en av landets største annonsører, som er til stede i den norske mediehverdagen gjennom TV, radio, trykte medier og Internett. Vi driver også resultatformidling og nyhetstjenester gjennom pressen og produserer TV-sendte trekninger i tråd med etablerte redaksjonelle prinsipper. Målet med all vår markedskommunikasjon er å profilere spillene og selskapet som eksponenter for glede og underholdning innenfor sosialt ansvarlige rammer.

I mange år var oppgaven relativt enkel: Markedsføringen dreide seg i hovedsak om å opplyse om at spillet

– som den gang var ensbetydende med fotballtippingen – eksisterte. Konkurransen kunne oppsummeres i ett ord: Pengeolotteriet. Etter hvert har virkeligheten endret seg – først gradvis, og i de senere årene nesten eksplosivt: I dag er bildet uoversiktlig og konkurransen er stor og økende fra en rekke andre spill og underholdningstilbud, samtidig som folks vaner og forventninger til underholdning, spill og reklame er i rask endring. Derfor blir det stadig viktigere – kanskje også mer krevende – å skille seg ut og bli lagt merke med tydelige budskap som når ut til målgruppen, uten at vi oppfordrer til uansvarlig spill.

Spørsmålet er hvordan dette gjøres i praksis. Utgangspunktet er at penge-spill i prinsippet er forbudt i Norge som i de fleste andre land. Men fordi folk uansett hadde kommet til å spille, har staten etablert enerett og andre restriksjoner for å begrense de uheldige sidene ved spill. Spillmonopolets oppgave er på denne måten todelt – både å generere overskudd og være garantist for et ansvarlig spillmarked. Denne dobbeltrollen gjenspeiler seg også i Norsk Tippings markedskommunikasjon.

Visst skal den bidra til at flere velger Norsk Tippings spill i konkurransen med andre tilbud, men ikke for enhver pris. Derfor har vi etablert tydelige retningslinjer som ligger til grunn for all markedsføring og kommunikasjon – og som danner klare rammer rundt vår kreative utfoldelse som annonsør.

Reklamen fra Norsk Tipping legger vekt på uskyldig spillerglede med en liten innsats fra de mange, og har humor og folkelighet som viktige ingredienser. Vi framhever hvert enkelt spillis egenart og bygger hvert av dem som en tydelig merkevare. Norsk Tipping som selskap står som tydelig avsender for all markedskommunikasjon og som garantist for at det hele er trygt og ansvarlig. Reklamen er med andre ord langt mer profilerende enn direkte salgsutløsende, selv om vi naturligvis opplyser spillerne om jackpot-omganger eller andre spesielle forhold som gjør det ekstra interessant å delta i typiske underholdningsspill som Lotto og Viking Lotto.

Jaget etter de store premiene får altså ikke lov til å dominere kommunikasjonen. Vårt etiske regelverk slår fast at vår reklame ikke skal oppfattes av det spillende publikum å være for

aggressiv, verken i innhold eller omfang. Det er også krystallklart på en rekke viktige punkter: Vi retter aldri markedsføringen mot barn og ungdom, for eksempel ved å annonser i typiske ungdomsmedier, bruke ungdom i reklamen eller ungdommelig tegnefilm. Vi bruker heller aldri andre sjangere eller budskap som tydelig retter seg mot denne aldersgruppen. Vi oppmuntrer ikke til å bruke mest mulig penger på våre spill, snarere tvert om. Målet er å få flest mulig til å være med fordi det er hyggelig og underholdende – ikke å få hver enkelt til å spille for mest mulig. Dessuten er vi påpasselige med å understreke at sjansene for å vinne er ganske små når det kommer til stykket.

Våre egne og uavhengige målinger bekrefter at tilliten til selskapet er høy i befolkningen, noe som understreker at det er en klar sammenheng mellom det reklamen framhever og den opplevelsen folk har i kontakten med selskapet og spillene. Det vi tilbyr er først og fremst underholdning og spilleglede innenfor ansvarlige og sosialt akseptable rammer. Vi selger kort sagt ansvarlig spilleglede, og det skal gjenspeile seg i all vår kommunikasjon med spillerne.

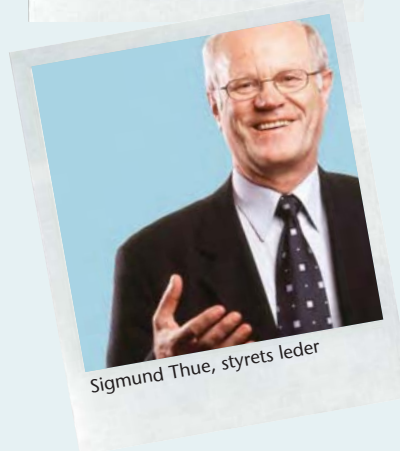
Norsk Tipping følger 7 selvpålagte etiske retningslinjer for markedsføring:

1. Kommunikasjon for spill skal være lovlig, ærlig og ikke virke støtende eller påtrengende
2. Norsk Tippings markedskommunikasjon skal ikke være villedende
3. Vi skal ha full åpenhet omkring vinnerjanser for alle våre spill
4. Vi skal utvise spesiell varsomhet i all vår markedsføring i forhold til barn, ungdom og spesielt utsatte grupper
5. Ungdom under 18 år skal ikke ha en sentral rolle i reklame for spill
6. Norsk Tippings markedskommunikasjon skal ikke oppmuntre til spill over evne
7. Informasjon om uheldig spillatferd og hjelp for utsatte grupper skal være lett tilgjengelig

22		Årsberetning
26		Regnskap og noter: Resultat (26) Balanse (27) Kontanstrøm (28) Noter (29) Revisjonsbrev (35)
36		Samfunnsansvar
40		Statistikk og verdiskapningsregnskap
42		Virksomhetsstyring
44		Organisasjon
46		Norsk Tippings spill

Årsberetning

2003 var et krevende og viktig år i Norsk Tippings utvikling. Spillinntektene økte svakt fra året før, etter flere år med markant vekst. Utflatingen kom som følge av både økende konkurranse og tiltak selskapet har iverksatt for å redusere storspill. Året var for øvrig preget av forberedelsene til å overta driften av gevinstautomater i Norge.

Sigmund Thue, styrets leder

Anni Onsager, nestleder

Spillinntektene økte med 9 millioner kroner, tilsvarende 0,1 prosent, til 9 743 millioner kroner. Resultatet ble 3 069 millioner kroner, en tilbakegang på 0,9 prosent. Etter avsetninger gir dette et overskudd til idrett, kultur, forskning og humanitære formål på 2 903 millioner kroner. Det betyr at idrett og kultur hver mottar 1 200 millioner kroner, mens forskning mottar 300 millioner kroner. Overskuddet fra Extra-spillet gir helse- og rehabiliteringsarbeidet 203 millioner kroner.

Styret er tilfreds med at omsetningen ble opprettholdt i et år med betydelig nedgang for Oddsen. Aktiv innsats har kompensert for inntektsnedgangen for Oddsen og skapt økt omsetning på andre spill som Flax og Joker. Nedgangen i resultatet skyldes økte kostnader i forbindelse med forberedelsene til automatspill og svakere finansinntekter som følge av lavere rentenivå. Årets driftsresultat for spillene er imidlertid bedre enn det foregående året. Selskapets markedsandel har gått markant tilbake, og ligger nå på i underkant av 26 prosent. Det er resultatet av blant annet fortsatt kraftig vekst innen markedet for gevinstautomater og utenlandske nettbaserte spill.

Spillenes utvikling

Tallspillene (Lotto, Viking Lotto og Joker) hadde en samlet vekst på 3 prosent og befestet med det sin stilling som selskapets største spillgruppe og markedets mest populære spill. Spillene ga en samlet inntekt på 5 586 millioner kroner. Lotto på lørdag

gikk noe tilbake, mens Viking Lotto på onsdag gikk noe fram. Størst økning hadde likevel Joker, som gikk fra 472 til 679 millioner kroner, noe som tilsvarer en økning på nesten 44 prosent. Dette illustrerer at et naturlig metningspunkt er i ferd med å bli nådd for de tradisjonelle Lotto-spillene, mens det fremdeles er rom for å skape inntektsøkning gjennom attraktive tilleggs- og nisjespill, både innenfor Lotto-segmentet og andre segment.

Flax er ytterligere et eksempel på dette. Flax er et typisk impulsspill som konkurrerer med andre skrapelotterier og tilbud i kiosker og butikker. Kombinasjonen flere nye spillvarianter og økt eksponering hos kommisjonærene ga en økning i spillinntekter på over 12 prosent, eller nesten 100 millioner kroner. Samlet inntekt på Flax-spill er dermed på 896 millioner kroner.

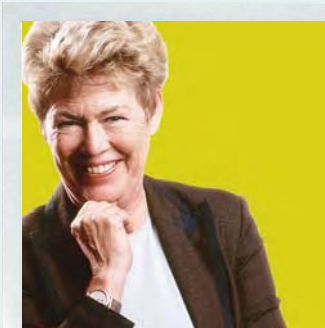
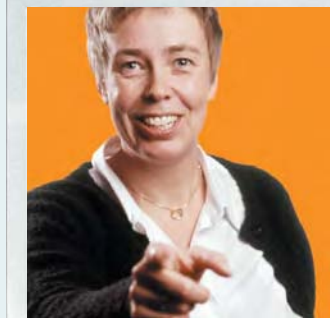
Extra, spillet Norsk Tipping opererer på vegne av stiftelsen Helse og Rehabilitering, fortsatte også sin positive utvikling fra de foregående til årene. Extra vokste med 3,5 prosent til 822 millioner kroner i 2003. Dette er et gledelig resultat for alle de humanitære formålene som nyter godt av dette overskuddet.

Sportspillene hadde en markant tilbakegang. Samlet gikk Oddsen og Tipping tilbake med 10 prosent. For Tipping er tilbakegangen i tråd med den internasjonale tendensen som viser at tradisjonell

fotballtipping taper terreng. Nedgangen på 5,5 prosent er imidlertid mindre enn fryktet, og med 826 millioner kroner innehar Tipping fortsatt en markant posisjon i det norske spillmarkedet.

Oddsen er det spillet i porteføljen som har størst tiltrekningskraft på spillere som ligger utenfor hovedmålgruppen for Norsk Tippings spill. Dette er spillere som tenderer mot profesjonell spillatferd med høye innsatser, og som derfor kan være i faresonen i forhold til spilleavhengighet og andre uønskede sosiale bivirkninger. Derfor har Norsk Tipping iverksatt tiltak for å redusere uheldig spillatferd. Sammen med økende konkurranse fra Internett-baserte spill, har dette ført til en tilbakegang for Oddsen. Tilbakegangen var på nesten 13 prosent – eller 234 millioner kroner.

Norsk Tipping har iverksatt flere tiltak for å få bukt med denne typen spillatferd. Blant annet er taket for innsats per spillkombinasjon senket betydelig, og er nå på 5 000 kroner. Det vil si at det kun er mulig å spille for 5 000 kroner per kombinasjon per terminal. Fra årsskiftet 2004 ble det også innført 18-årsgrense for spill på Oddsen. Dette er i tråd med selskapets rolle som ansvarlig samfunnsaktør. Med Norsk Tippings sterke forpliktelse til å drive spill innenfor sosialt akseptable rammer og med fortsatt økende konkurranse fra internasjonale nettspill, ligger det derfor en betydelig utfordring i å opprettholde markedsposisjonen for Oddsen i tiden framover.

Berit Fosheim

Kjersti Langseth

Torgeir Mjør Grimsrud

Marit Skaugen Holmberg

Spillutviklingen

Det norske spillmarkedet fortsatte å vokse i 2003. I følge Lotteritilsynet ble det spilt for 38,1 milliarder kroner (inkl. utenlandske nettspill), som er en økning på 23 prosent fra året før. Dette innebærer at hver nordmann spilte for kr 8 345. Så godt som hele denne veksten har funnet sted innenfor markedet for gevinstautomater og internasjonale nettbaserte spill.

Automatmarkedet økte med 43 prosent, fra 15,4 til 22,1 milliarder kroner i brutto omsetning. Dette kommer på toppen av en vekst på 67 prosent fra 2001 til 2002. I følge uttalelser fra bransjen, er dette et resultat av bevisste strategiske valg. Blant annet har bransjen satset på massiv og kontinuerlig utskifting av maskinparken de siste årene til mer aggressive og raske maskiner. I tillegg er det de mest avhengighetsskapende automatene som gjerne er utplassert på steder med høy gjennomstrømming av og liten kontroll med spillere. Resultatet er at innsatsene øker og nye spillere rekrutteres. Omsetningen i automatmarkedet er over dobbelt så stor som Norsk Tipping's omsetning.

Veksten i markedet for internasjonale internettbaserte spill fortsatte også med full kraft i 2003. Internasjonale bookmakere omsatte for ca 1 400 millioner kroner hos norske Internett-spillere, noe som er en vekst på 73 prosent fra året før. Storspillere oppsøker helst spillsteder hvor oddsen er

høyest og hvor muligheten for tilbakebetaling er størst mulig – uavhengig av gjeldende lovgivning, hva overskuddet går til og hvilken risiko som er knyttet til å spille på disse stedene. I tillegg er det grunn til å tro at spillergrunnet også er blitt betydelig utvidet. Slike spill har nemlig fått betydelig større oppmerksomhet gjennom omtale i media og gjennom et stadig sterkere påtrykk fra aktører som ønsker å utfordre det norske regelverket.

Hestespill, organisert gjennom Norsk Rikstoto, fortsatte å tape markedsandeler. Omsetningen gikk ned med nesten 3 prosent til 2 414 millioner kroner, noe som gir en markedsandel på 6,3 prosent.

Omsetningen av bingo, lotterier og øvrige spill viser en nedgang på nesten 4 prosent, og omsetningen endte på 2 413 millioner kroner. Dette er samme markedsandel som for hestespillene.

Et annet markant trekk i utviklingen er den økende forekomsten av spill og konkurranser gjennom ulike medier, ofte med mobiltelefonen som kanal og tellerskritt som betalingsmiddel. Dette utfordrer definisjonen av det tradisjonelle markedet for pengespill og kommer ikke til syne i omsetningsstatistikkene. Utviklingen er drevet både av de teknologiske mulighetene og av nye generasjoners forventninger og krav til underholdningsindustrien. Konkurransen handler med andre ord ikke lenger bare om spillernes penger, men om deres vilje til å

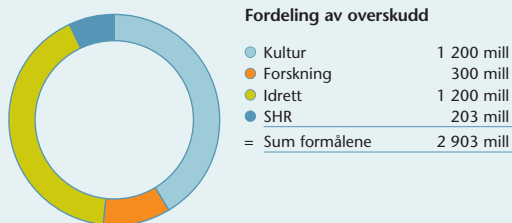
bruke tid og oppmerksomhet på ulike spill og underholdningstilbud.

Styret er av den oppfatningen at disse trekkene er med på å understreke behovet for en helhetlig og ansvarlig tilnærming til den videre utviklingen av spillmarkedet. Dersom intensjonene bak spillmonopolet, om oversikt, ansvarlighet og generering av overskudd til samfunnsnyttige formål skal opprettholdes, er det viktig at selskapets rammebetingelser kontinuerlig tilpasses den konkurransearenaen som til enhver tid eksisterer.

Norsk Tipping som samfunnsaktør

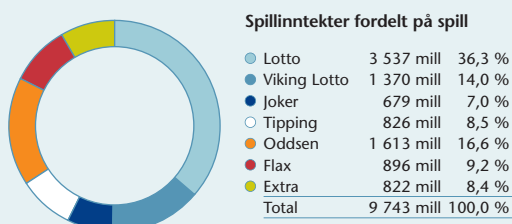
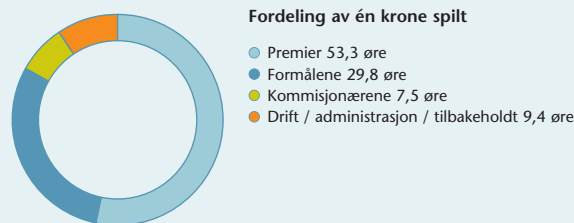
Forvaltningen av det lovbestemte monopolet på en ansvarlig og samfunnsnyttig måte er nedfelt i selskapets forretningsidé og er et sentralt anliggende for styret. Selskapets samfunnsengasjement innebærer at man skal ha et balansert syn på virksomheten og samtidig skal forholde seg aktivt til alle de interessentene som direkte eller indirekte berøres av denne. Med utgangspunkt i selskapets tradisjon, samfunnsrolle, verdigrunnlag og etiske retningslinjer arbeider styret for at Norsk Tipping skal være en aktør som bidrar til å utvikle spillmarkedet og det norske samfunnet i en positiv retning.

I spørsmål som gjelder lite målbare størrelser som omdømme og effekten av virksomheten på enkeltpersoner og samfunnet, er det viktig i så stor grad som mulig å basere vurderinger og bestemmelser

Overskuddet fra Norsk Tippings spill fordeles mellom sektorene idrett, kultur og forskning.

Overskuddet fra Extra går i sin helhet til stiftelsen Helse og Rehabilitering

*) omsetning anslått av Lotteritilsynet

på fakta og kunnskap om konkrete forhold. Selskapet avga i fjor for første gang en egen rapport om samfunnsansvar, som en integrert del av årsrapporten. Målet er å øke bredden og relevansen i denne rapporteringen år for år.

I en tid der basale materielle behov for lengst er dekket, viser undersøkelser at folk verken blir mer eller mindre lykkelige av mer penger og større velstand. Spørsmålet om hvilken rolle tilbudet fra Norsk Tipping spiller i en slik sammenheng er derfor relevant. Appellerer spillene først og fremst til et ønske om materiell luksus og dermed et uheldig jag etter penger, eller er de i det store og hele en stimulan i form av en uskyldig dagdrøm om nyvunnet rikdom og frihet? For å belyse dette og andre relaterte spørsmål har selskapet engasjert Teologisk Fakultet ved Universitetet i Oslo for å gjennomføre en undersøkelse om spillenes påvirkning på enkeltpersoner. Resultatene vil etter planen foreligge i første halvdel av 2004.

MMI gjennomførte i 2003 på vegne av Norsk Tipping en undersøkelse omkring selskapets omdømme. Resultatene bekrefter at selskapet har en unik posisjon og nyter stor tillit i den norske befolkningen. I tillegg oppnådde Norsk Tipping nest høyeste score for godt totalinntrykk i MMIs Profilundersøkelse Store norske bedrifter i 2003. Undersøkelsen går ut på å kartlegge befolkningens holdninger til store bedrifter i Norge og ble i år gjort for 12. året på rad.

Spilleavhengighet

Dilemmaet med spilleavhengighet er en viktig problemstilling for selskapet og et tema som står sentralt også i styrets arbeid. Det er viktig å fastslå at problemet ikke først og fremst er knyttet til de spillene selskapet opererer i dag. Det er bredden og underholdningselementet som kjennetegner selskapets spill, noe flaggskipet Lotto er et eksempel på, med om lag 1,5 millioner spillere ukentlig som hver spiller for i gjennomsnitt 45 kroner.

Ikke desto mindre føler Norsk Tipping som landets største aktør på spillmarkedet et selvstendig ansvar for å bidra til å begrense omfanget av negativ spillatferd. Det kreves dermed at selskapet utøver spesiell aktsomhet og fokuserer på rett balanse når det gjelder utforming og markedsføring av spillene. Et praktisk utslag av denne balansegangen er de tidligere nevnte tiltakene som er blitt iverksatt for Oddsen. Norsk Tipping samarbeider også med ledende fagmiljøer innen spillproblematikk, og driver utbredt opplysningsvirksomhet overfor spillerne som en del av dette løpende engasjementet.

Pådriver for utvikling av spillindustrien

Selskapets samfunnsengasjement kommer også til uttrykk gjennom aktiviteter i randsonen av kjernevirksomheten. Norsk Tipping føler ansvar for å bidra på områder som medvirker til en sunn utvikling av en framtidrettet spillindustri i Norge. I 2002 støttet selskapet etableringen av et høgskolestudium i opplevelsesproduksjon ved Høgskolen i Hedmark. Studiestart var høsten 2003 og Norsk Tipping bidro i første rekke ved å stille sin kompetanse til disposisjon. I 2003 utvidet selskapet dette engasjementet innenfor utdanningssektoren ved å støtte et nyopp-rettet Mastergrad-studium innen IT-sikkerhet ved Høgskolen i Gjøvik. Her bidrar også selskapet med forelesere med utgangspunkt i den ledende kompetansen selskapet har på området.

Norsk Tipping har også påtatt seg å bidra i etablering og drift av et statlig spillsselskap på Sri Lanka i kjølvannet av det norske fredsengasjementet i landet. Målet er å bygge opp et ansvarlig og moderne selskap som kan bidra positivt i samfunnsutviklingen, basert på den kompetansen og erfaringen Norsk Tipping og selskapets medarbeidere besitter. Virksomheten på Sri Lanka er tuftet på de samme ansvarlighetsprinsippene som de Norsk Tipping opererer etter, og overskuddet fra driften skal som i Norge gå til samfunnsnyttige formål, i første omgang til et utdanningsfond.

Gevinstautomater i Norsk Tippings regi

Stortinget vedtok i 2003 å gi Norsk Tipping enerett til drift av gevinstautomater i Norge. Begrunnelsen for vedtaket er behovet for å få bedre kontroll med de negative konsekvensene knyttet til dette store og til dels uoversiktlige markedet. Norsk Tipping ble vurdert som det best egnede instrumentet for å administrere dette spilltilbudet på en ansvarlig og profesjonell måte. I tråd med vedtaket har selskapet iverksatt et av de største enkeltprosjektene i Norsk Tippings historie, både organisatorisk og teknologisk. Prosjektet innebærer utplassering av 10 000 nye automater, en komplett teknologisk infrastruktur og oppbygging av en driftsorganisasjon som fullt bemannet vil bestå av ca 80 medarbeidere.

I kjølvannet av Stortingets beslutning har det pågått en debatt om vedtaket spesielt og hensiktsmessigheten av spillmonopolet generelt, der de private aktørene som berøres av vedtaket har vært særlig aktive. Stortingets vedtak er også klaget inn for ESA. Etter EF-domstolens uttalelse i den såkalte Gambelli-saken i Italia høsten 2003, har også denne blitt tatt til inntekt for dem som kjemper mot Stortingets vedtak. Norsk Tipping er formelt ikke en part i denne saken, men styret sier seg enig i de vurderingene som myndighetene har gitt uttrykk for, om at de bakenforliggende forholdene i Gambelli-saken er så spesielle at de ikke har relevans for Norge. Gambelli-uttalelsen understøtter derimot opprettholdelsen av enerettsmodellen, så lenge denne er begrunnet i nødvendige sosialpolitiske og kriminalforebyggende forhold. Det norske lovverket på dette området understreker nettopp dette.

Norsk Tipping arbeider hardt og målrettet med gjennomføringen av prosjektet gjennom divisjonen Norsk Tipping Multispill. Selskapet har høye ambisjoner om å redefinere automatmarkedet og skape en ny spillarena uten de negative sidene som dagens automatspillmarked har. Styret har stor tiltro til at myndighetenes intensjoner og mål vil oppfylles til beste for utviklingen av et ansvarlig og velfungerende spillmarked i Norge.

Styrket distribusjon

Kommisjonærene danner kjernen i selskapets distribusjonsapparat, koplet til de sentrale spillsystemene via online-terminalene. En omfattende utskifting av dette landsomfattende terminalnettverket ble igangsatt i 2003. Dette vil øke effektiviteten og redusere driftskostnadene, og samtidig opprettholde samme høye grad av sikkerhet og kontroll som tidligere. Bruken av selskapets interaktive spillbutikk på Internett økte også, i takt med økt bruk av Internett generelt. Men fremdeles er Internett en marginal tilleggskanal som gir valgfrihet for spillerne som ønsker den fleksibiliteten det gir å spille hjemmefra.

Kommunikasjon og markedsføring

Norsk Tipping har bygd sitt omdømme gjennom målbevisst kommunikasjon og dialog med spillerne og andre interessenter, eksempelvis gjennom markedskommunikasjon, hos kommisjonærene og gjennom TV-sendte trekninger. Også i 2003 høstet selskapet anerkjennelse for sin markedskommunikasjon og befestet sin stilling som et av selskapene i Norge med den best likte reklamen.

I debatten omkring spilleavhengighet og forvaltningen av spillmonopolet har det vært hevdet at Norsk Tipping driver aggressiv markedsføring. Dette er en påstand styret vil bestride. Tvert i mot – selskapets reklame er balansert og i hovedsak profilerende, med vekt på spilleglede og humor og forankret i en vel definert etisk plattform. Kun i beskjeden grad er markedsføringen salgsløsende, og da gjerne i tilknytning til jackpot-trekninger i forbindelse med Lotto-spillene eller for å stimulere til impusspill hos kommisjonærene. Å tilby spill gjennom Internett og mobiltelefon er en nødvendig del av en kontinuerlig fornyelsesprosess i tråd med spillernes ønsker og den generelle samfunnsutviklingen. Dette kan dermed ikke ses på som et ledd i en aggressiv markedsføring, men som en tilpasning til framtidens samfunn.

Kommunikasjonen med interessentene foregår også på en rekke andre arenaer. Selskapet samarbeider aktivt med overskuddsmottakerne, blant annet i form av ulike sponsorater og samarbeidsprosjekter basert på forretningsmessige prinsipper. Dette er viktige elementer i den bredt anlagte dialogen som omfatter alle selskapets interessenter.

Organisasjon, personale og miljø

Året 2003 var nok et år i fornyelsens tegn, der særlig automatprosjektet har satt sitt preg på organisasjonen. En rekke prosesser ble videreført og nye satt i

gang for å utvikle organisasjonen og gjøre den optimalt rustet for å møte morgendagens krav. Selskapets verdigrunnlag – med kjerneverdiene mot, engasjement, samhandling og prestasjon – ble introdusert med kraft og entusiasme i en prosess som omfattet alle de ansatte. Dette verdigrunnlaget har på kort tid blitt integrert i organisasjonen og utgjør i dag et viktig fundament i utøvelsen av den daglige virksomheten.

Norsk Tipping legger vekt på et mangfoldig og levende miljø, ut fra en overbevisning om at et slikt miljø gjør selskapet best rustet til å møte de utfordringene og mulighetene fremtiden byr på. Dermed blir likestilling en selvfølgelig del av en helhetlig personalpolitikk, uten at fokuset ligger på prosentsatser og formelle krav. Selskapet utga i 2003 en separat likestillingsrapport. Det er 46 prosent kvinner blant de ansatte, og i topp- og mellomledelsen er det 31 prosent. For øvrig er likestillingsarbeidet gjort ytterligere rede for under samfunnsrapporteringen i en annen del av årsrapporten.

Ved årets inngang hadde Norsk Tipping 299 ansatte fordelt på 269 heltids- og 30 deltidsansatte. Ved årets utgang var det 312 ansatte fordelt på 279 heltids- og 33 deltidsansatte. Etter styrets oppfatning har selskapet et godt arbeidsmiljø. Den interne kommunikasjonen synes å være konstruktiv og ledig, og samarbeidet med de ansattes organisasjoner og tillitsvalgte er godt. Det totale sykefraværet var på 5,4 prosent i 2003 noe som er en liten nedgang fra året før, mens korttidsfraværet var på 1,3 prosent i forhold til 1,6 prosent i det foregående år. Selskapet er også aktiv deltager i prosjektet Inkluderende Arbeidsliv.

Norsk Tipping har gjennom mange år lagt stor vekt på HMS-arbeidet og følger opp dette i henhold til egen handlingsplan. Selskapet har ikke virksomhet som medfører utslipp til luft eller vann, men har allikevel et bevisst forhold til den miljøpåvirkningen virksomheten representerer gjennom forbruk av ressurser, transportbelastning, avfallsproduksjon og så videre.

Selskapet har siden 2000 annet hvert år avgitt et regnskap for intellektuell kapital, som belyser og kvalifiserer de immaterielle verdiene selskapet besitter. Året 2003 var et mellomår der selskapet arbeidet aktivt for ytterligere å styrke den intellektuelle kapitalen i den pågående forvaltningen av selskapets betydelige, immaterielle verdier og utviklingen av Norsk Tipping som en attraktiv kompetansebedrift.

Framtidsutsikter

Etter styrets mening er selskapets framtidsutsikter gode, basert på en solid markedsposisjon og ledende kompetanse på sitt felt. Ledelsen og ansatte har fokus på kontinuerlig utvikling og tilpasning til endrede konkurranseforhold og krav. Med en vellykket lansering og med full drift av alle landets gevinstautomater vil selskapets omsetning og overskudd øke i betydelig grad. Samtidig er det ingen grunn til å tro at konkurransen vil bli mindre og at presset mot enerettsmodellen vil avta. Dette vil stille selskapet overfor betydelige utfordringer i årene som kommer. Med dette som bakgrunn har ledelsen og styret i samarbeid utmeislet en ambisiøs langsiktig strategi for å gjøre Norge til et foregangsland i den internasjonale spillindustrien, der ansvarlighet og nyskaping er sentrale elementer.

Revisjon

Selskapets regnskap revideres av Riksrevisjonen.

Fortsatt drift

Fortsatt drift er lagt til grunn ved utarbeidelsen av selskapets årsregnskap for 2003.

Fordeling av overskudd

Det samlede resultatet av spillvirksomheten i Norsk Tipping for driftsåret 2003 er 3 069 millioner kroner.

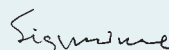
Samlet resultat	kr 3 068 953 502
Resultat Helse- og Rehabilitering	kr 203 034 468
Resultat Norsk Tipping	kr 2 865 919 034

som styret foreslår anvendt som følger:

Overføring til utjevningfond	kr 0
Avsetning til investeringsfond	kr 165 919 034
Overskudd til idrett, kultur og forskning	kr 2 700 000 000
Sum disponert	kr 2 865 919 034

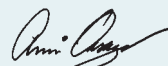
Overskuddet fra Lotto, Viking Lotto, Joker, Tipping, Oddsen og Flax samt overskuddet av operatørvirksomheten for Extra fordeles i 2004 etter følgende nøkkel: 2/18 til forskningsformål, 8/18 til idrettsformål og 8/18 til kulturformål; hhv. 300 millioner kroner, 1 200 millioner kroner og 1 200 millioner kroner.

Styret i Norsk Tipping AS
Hamar, 12. mars 2004

Sigmund Thue
Styrets leder

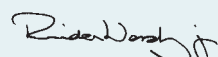

Marit Skaugen Holmberg

Torgeir Mjør Grimsrud

Anni Onsager

Kjersti Langseth

Berit Fosheim

Reidar Nordby Jr.
Adm. direktør

Resultatregnskap

	Note	2003 mill kr	2002 mill kr	2001 mill kr
DRIFTSINTEKTER				
Spillinntekter	1	9 743,4	9 734,3	8 606,6
Øvrige driftsinntekter	2	256,4	193,6	116,5
SUM DRIFTSINTEKTER		9 999,8	9 927,9	8 723,1
DRIFTSKOSTNADER				
Premieandeler		5 192,7	5 281,1	4 494,7
Spillprovisjoner		714,8	723,7	647,4
Lønns- og personalkostnader	3	146,1	128,7	136,6
Utviklingskostnader		171,2	81,8	58,0
Øvrige driftskostnader	4	712,5	686,0	627,5
Avskrivninger	5	53,9	48,4	39,5
SUM DRIFTSKOSTNADER		6 991,1	6 949,7	6 003,7
DRIFTSRESULTAT		3 008,7	2 978,2	2 719,4
Brutto finansinntekter	6	95,1	165,3	162,4
Brutto finanskostnader	6	34,8	47,8	34,9
ÅRSRESULTAT		3 069,0	3 095,7	2 846,9
Resultatet fordeles slik:				
Norsk Tipping AS		2 866,0	2 893,1	2 664,1
Helse og Rehabilitering		203,0	202,6	182,8

Balanse

EIENDELER	Note	2003 mill kr	2002 mill kr	2001 mill kr
Anleggsmidler				
<i>Varige driftsmidler</i>				
Bygninger/fast eiendom	7	46,1	39,5	39,0
Maskiner, inventar og utstyr	7	130,3	81,9	98,0
<i>Finansielle anleggsmidler</i>				
Aksjer i datterselskap	8	4,3	7,5	7,5
Aksjer i andre selskaper	9	6,2	6,2	0,0
Mellomværende med selskap i samme konsern	10	21,7	18,7	1,1
Obligasjoner og andre fordringer	11	19,7	29,6	20,8
Sum anleggsmidler		228,3	183,4	166,4
Omløpsmidler				
<i>Varer</i>				
Varelager	12	1,6	1,8	2,0
<i>Fordringer</i>				
Kundefordringer	13	1,4	0,3	0,6
Kommisjonærfordringer	14	19,8	136,1	149,8
Andre fordringer	15	22,4	22,8	30,5
<i>Bankinnskudd, kontanter og lignende</i>				
Betalingsmidler		3 807,8	3 632,1	3 297,5
Sum omløpsmidler		3 853,0	3 793,1	3 480,4
SUM EIENDELER		4 081,3	3 976,5	3 646,8
GJELD OG EGENKAPITAL				
Egenkapital				
<i>Innskutt egenkapital</i>				
Selskapskapital	16	0,2	0,2	0,2
<i>Opptjent egenkapital</i>				
Investeringsfond	17	901,6	680,9	465,9
Sum egenkapital		901,8	681,1	466,1
Gjeld				
<i>Annen langsiktig gjeld</i>				
Fond - spill	18	151,4	264,1	255,3
Sum langsiktig gjeld		151,4	264,1	255,3
<i>Kortsiktig gjeld</i>				
Leverandørgjeld		69,2	57,4	54,8
Premieforpliktelser		79,8	68,5	132,5
Forskuddsbetalt innsatsbeløp		133,3	130,7	109,6
Skyldig offentlige avgifter		14,3	15,5	12,4
Annen kortsiktig gjeld	19	20,6	20,6	19,4
Utjevningsfond v/Kultur- og kirkedepartementet	20	0,0	0,0	0,0
Restoverskudd til utbetaling	21	2 711,0	2 738,6	2 596,7
Sum kortsiktig gjeld		3 028,1	3 031,3	2 902,5
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		4 081,3	3 976,5	3 646,8

Styret i Norsk Tipping AS
Hamar, 12. mars 2004

Sigmund Thue
Sigmund Thue
Styrets leder

Marit Skaugen Holmberg
Marit Skaugen Holmberg

Torgeir Mjør Grimsrud
Torgeir Mjør Grimsrud

Anni Onsager
Anni Onsager

Kjersti Langseth
Kjersti Langseth

Berit Fosheim
Berit Fosheim

Reidar Nordby jr.
Reidar Nordby jr.
Adm. direktør

Per Torgenhagen
Per Torgenhagen
Økonomisjef

Kontantstrømoppstilling

	2003 mill kr	2002 mill kr	2001 mill kr
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter			
Resultat	3 069,0	3 095,7	2 846,9
Gevinst ved salg av anleggsmidler	-1,5	-1,3	-1,0
Avskrivninger av investeringer og prosjekter	53,9	48,4	39,5
Endring i kommisjonærfordringer	120,6	9,6	-14,0
Endring i andre kortsiktige fordringer, omløpsmidler og varelager	-0,5	8,2	-11,8
Endring i leverandørgjeld	11,8	2,6	9,5
Endring i andre tidsavgrensningsposter	5,8	-28,5	-2,4
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	3 259,0	3 134,8	2 866,7
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter			
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	2,1	1,3	1,0
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-109,5	-32,8	-56,5
Endring i prosjektkostnader	0,0	0,0	0,0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-107,4	-31,5	-55,5
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter			
Nettoendring i langsiktig gjeld	-112,7	8,8	28,0
Nettoendring i kortsiktig gjeld	12,6	-38,5	-7,1
Nettoendring i investeringsfond	220,7	215,0	107,9
Utbetalinger og avsetninger	-3 096,5	-2 953,9	-2 733,6
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-2 975,9	-2 768,7	-2 604,8
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	175,7	334,6	206,4
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	3 632,1	3 297,5	3 091,1
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	3 807,8	3 632,1	3 297,5

Regnskapsprinsipper

Lov om pengespill mv. av august 1992 (nr. 103). Loven bestemmer at et statlig aksjeselskap, hvor staten eier alle aksjene, skal være spilleselskap. Det er regjeringen som fastsetter vedtektene, oppnevner styret og gir instruks til styret. Styret skal påse at virksomheten drives i samsvar med selskapets formål og retningslinjer. Styret har ansvaret for en tilfredsstillende organisering og forvaltning av selskapet, og skal bl.a. påse at registrering og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Etter at det er foretatt fondsavsetninger skal Norsk Tippings overskudd for 2003 fordeles i 2004 med 2/18 til forskningsformål, 8/18 til kulturformål og 8/18 til idrettsformål. Resultatet for Extra tilfaller stiftelsen Helse og Rehabilitering.

Aksjeloven: I følge ovennevnte lov gjelder ikke aksjeloven for Norsk Tipping AS.

Regnskapsloven: Regnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med regnskapsloven med de tilpasninger som er en følge av Norsk Tippings særlige karakter.

Inntekts- og kostnadsføring: Spillinntekter og tilsvarende spillrelaterte kostnader omfatter 52 spilleomganger/uker og korresponderer således ikke fullt ut med kalenderåret. Innsatsene på fleruker-spill er periodisert på hver av de gjeldende omgangene/ukene og provisjonen er tilsvarende avgrenset. Spillkostnadene tas inn i samme periode som de tilhørende spillinntektene.

Inntekts- og kostnadsdeling: De direkte kostnadene for hvert spill er belastet det enkelte spill. Felleskostnadene er fordelt pr spill i henhold til en intern fordelingsnøkkel. Andre inntekter og andre kostnader blir fordelt på overskuddsmottakerene etter deres egenart.

Utviklingskostnader: Utviklingskostnader og prosjektkostnader blir fortløpende kostnadsført i driftsåret med unntak av anskaffelser av anleggsmidler som i henhold til regnskapsloven/skatteloven skal aktiveres. Disse kostnadene fordeles ikke pr spill.

Avskrivninger: De investerte beløp blir avskrevet over antatt levetid. Avskrivningene fordeles ikke pr spill.

Finansielle poster: Det foretas periodisering av renter som ikke er forfalt pr 31.12. Finansielle inntekter og kostnader fordeles ikke pr spill.

Valuta: Ved beregning av selskapets andel av de nordiske felleskostnadene benyttes Norges Banks årlige gjennomsnittlige referansekurs, mens det for likvide konti og andre balansekonti benyttes Norges Banks referansekurs pr 31.12. Såvel kursgevinst som kurstap tas med under finansielle poster.

Varelager: Beholdningene tas inn i regnskapet til anskaffelseskost.

Fond per spill: Selskapet er pålagt å ha avsatte midler som skal benyttes til godkjente protester, til premietilskudd m.v. Det vises for øvrig til spillereglene for det enkelte spill.

Pensjonsforpliktelser: De ansatte er medlemmer av Statens Pensjonskasse, og selskapets andel av premien kostnadsføres hvert år under sosiale avgifter. Midler til selskapets førtidspensjonerte blir hvert år kostnadsført under lønninger.

Skatt: Norsk Tipping AS er unntatt beskatning.

Merverdiavgift: Det svares ikke mva av Norsk Tippings spill. Kostnader og investeringer inneholder mva.

Noter til regnskapet

Alle beløp i tabellene/oppstillingene er i hele 1 000 kroner.

01:

SPILLINNTEKTER

Spill		2003	2002	2001
Lotto	kr	3 537 049	3 610 164	3 517 189
Viking Lotto	kr	1 369 837	1 338 892	1 309 536
Joker	kr	679 435	471 785	273 076
Tipping	kr	825 611	873 717	938 814
Oddsene	kr	1 613 470	1 846 757	1 137 612
Flax	kr	895 517	798 629	684 273
NT-spillene	kr	8 920 919	8 939 944	7 860 500
Extra	kr	822 444	794 385	746 104
Total	kr	9 743 363	9 734 329	8 606 604

02:

ØVRIGE DRIFTSINNTEKTER

		2003	2002	2001
Salg kantine og profilbutikk	kr	4 681	4 899	4 840
Inntekter vedr. tilknytning nye kommisjonærer	kr	2 230	3 002	4 110
Spillerkortgodtgjørelse	kr	39 676	40 252	32 474
Operatørgodtgjørelse vedr. NTs drift av Extra	kr	79 640	74 758	67 516
Overføring fra fond	kr	123 920	65 000	3 000
Diverse inntekter (TV-senderrettigheter NRK1, refusjon initielle kostnader Flax/DnP, gevinst ved salg av anleggsmidler, konsulenttjenester)	kr	6 241	5 721	4 595
Total	kr	256 388	193 632	116 535

03:

LØNNS- OG PERSONALKOSTNADER

		2003	2002	2001
Lønn og honorarer	kr	124 182	109 896	112 933
Arbeidsgiveravgift	kr	19 717	16 910	17 440
Statens Pensjonskasse	kr	12 025	8 385	7 790
Andre sosiale tiltak	kr	3 021	2 705	2 761
Sum	kr	158 945	137 896	140 924
Naturalytelser	kr	6 200	5 767	4 777
Total	kr	165 134	143 663	145 701

Lønns- og personalkostnader ordinær drift	kr	146 100	128 682	136 638
Lønns- og personalkostnader utviklingsprosjekter	kr	12 845	9 214	4 286
Total	kr	158 945	137 896	140 924

Ytelser til ledende ansatte i 2003		Adm dir	Styret
Lønn og honorarer	kr	1 300	453

Styret fastsetter adm. direktørs lønn og øvrige betingelser, mens Kultur- og kirke departementet fastsetter honorarene til styret.

Det foreligger ingen avtaler om særskilt godtgjørelse ved fratredelse eller lignende for noen av de ansatte i Norsk Tipping AS.

Gjennomsnittlig antall ansatte i 2003 var 305. Det er ikke utbetalt noe revisjonshonorar eller annen form for godtgjørelse til revisor (Riksrevisjonen).

04:

ØVRIGE DRIFTSKOSTNADER

		2003	2002	2001
Varekostnad kantine og profilbutikk	kr	4 369	5 302	4 538
Operatørkostnad for SHR vedr. NTs drift av Extra	kr	79 640	74 758	67 516
Kostnader vedr tilknytning nye kommisjonærer	kr	807	1 413	3 884
Provisjon til kommisjonærer for salg av spillerkort, provisjon vedr. nettspill	kr	18 397	15 095	15 853
Andre interne kostnader	kr	609 303	589 402	535 659
Total	kr	712 516	685 970	627 450

05: AVSKRIVNINGER

		2003	2002	2001
Kjøretøyer	kr	3 310	2 475	1 529
Maskiner, utstyr og inventar	kr	37 303	21 026	13 288
Bygning og annen fast eiendom	kr	1 009	613	389
Sum ordinære avskrivninger	kr	41 622	24 114	15 206
Online-prosjektet	kr	12 295	24 295	24 295
Totale avskrivninger	kr	53 917	48 409	39 501

06: FINANSINNTEKTER OG -KOSTNADER

		2003	2002	2001
Renteinntekter	kr	88 811	163 617	160 940
Andre finansinntekter	kr	1 811	1 429	1 195
Kursgevinst	kr	4 433	311	319
Sum finansinntekter	kr	95 055	165 357	162 454
Rentekostnader	kr	14 011	22 262	18 852
Andre finanskostnader	kr	20 541	18 273	13 459
Kurstap	kr	205	7 297	2 627
Sum finanskostnader	kr	34 757	47 832	34 938

07: DRIFTSMIDLER

Bokført verdi:			Maskiner, utstyr, inventar	Bygg/fast eiendom	Totalt
		Kjøretøy			
Anskaffelseskost pr 01.01.2003	kr	16 328	463 989	154 284	634 601
Avgang i året	kr	4 171	0	0	4 171
Tilgang i året	kr	6 304	93 042	10 184	109 530
Anskaffelseskost pr 31.12.2003	kr	18 461	557 031	164 468	739 960
Akkumulerte ordinære avskrivninger	kr	9 977	149 069	90 106	249 152
Akkumulerte online-avskrivninger	kr	0	286 121	28 288	314 409
Bokført verdi pr 31.12.2003	kr	8 484	121 841	46 074	176 399

	Kjøretøy	Maskiner, utstyr, inventar	Bygg/fast eiendom	Online prosjektet – terminaler	Online prosjektet – bygg
Økonomisk levetid	4 år	4–5 år	20 år	4–6 år	20 år
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Egen avskr plan	Egen avskr plan

Oversikt over investeringer 1999–2003

		2003	2002	2001	2000	1999
Kjøretøy	kr	6 304	3 126	3 290	4 568	3 391
Maskiner, utstyr og inventar	kr	71 209	26 054	47 000	31 903	21 074
Terminaler	kr	21 833	0	0	0	48 625
Sum	kr	99 346	29 180	50 290	36 471	73 090
Bygg/fast eiendom	kr	10 184	3 660	6 194	5 124	3 343
Sum investeringer	kr	109 530	32 840	56 484	41 595	76 433

08:

AKSJER I DATTERSELSKAPER

Firma	Tilknytning	Anskaffet i år	Forretn.- kontor	Selskaps- kapital	Eier- andel	Stemme- andel	Kostpris på aksje- posten	Bokført verdi
Fabelaktiv AS	Datter	2000	Hamar	104	100 %	100 %	6 000	2 800
Spillverden AS	Datter	2001	Hamar	1 500	100 %	100 %	1 500	1 500
Sum							7 500	4 300

Selskapene Fabelaktiv AS og Spillverden AS er i henhold til regnskapslovens § 3–8 andre ledd ikke konsolidert inn i Norsk Tipping sitt regnskap. Begrunnelsen for å utelate selskapene fra konsolidering er at det ikke har betydning for å bedømme konsernets stilling og resultat.

Regnskapet for **Fabelaktiv AS** viser et underskudd på kr 14,3 mill og en negativ egenkapital på kr 13,7 mill. For å forbedre selskapets egenkapitalsituasjon har Norsk Tipping besluttet å foreta et kapitaltilskudd, dels ved konvertering av gjeld og dels som kontanttilskudd. Etter dette vil Fabelaktiv ha en tilfredsstillende egenkapital-situasjon og soliditet.

Regnskapet for **Spillverden AS** viser et overskudd på kr 9,6 mill kr og en egenkapital på kr 10,7 mill.

09:

AKSJER I ANDRE SELSKAPER

Firma	Antall aksjer	Anskaffet i år	Selskaps- kapital	Eier- andel	Stemme- Andel	Kostpris på aksje- posten	Bokført verdi
onTarget as	2 048	2002	kr 2 048	9 %	9 %	kr 6 200	kr 6 200

10:

MELLOMVÆRENDE MED SELSKAPER I SAMME KONSERN

		2003	2002	2001
Ansvarlig lån	kr	21 614	9 614	0
Langsiktig lån	kr	100	9 100	1 100
Sum mellomværende med foretak i samme konsern	kr	21 714	18 714	1 100

11:

OBLIGASJONER OG ANDRE FORDRINGER

		2003	2002	2001
Langsiktige lån til ansatte	kr	18 909	24 537	19 808
Nedbetalingsavtaler (kommisj.), oblig. og andelsbevis	kr	826	5 106	1 051
Totalt	kr	19 735	29 643	20 859

12:

VARELAGER

Varelager, som består av innkjøpte varer til profilbutikk og kantine, er vurdert til anskaffelseskost.

13:

KUNDEFORDRINGER

Denne posten består av andre kortsiktige fordringer på diverse kunder.

14:

KOMMISJONÆRFORDRINGER

Norsk Tipping AS foretar ukentlige etterskuddsvise oppgjør med sine kommisjonærer for salg av spill og utestående fordringer er løpende mellomværende. Norsk Tipping hadde ved utgangen av året 3 840 kommisjonærer.

15: ANDRE FORDRINGER

Denne posten består av forskuddsbetalte/periodiserte kostnader og kortsiktige utlån/forskudd til ansatte. Det er ingen av fordringene som forfaller senere enn ett år etter regnskapsårets slutt.

16: SELSKAPSKAPITAL

Norsk Tippings selskapskapital består av 3 aksjer, hver pålydende kr 50 000. Staten v/Kultur- og kirkedepartementet eier 100 % av aksjene.

17: INVESTERINGSFOND

I medhold av Lov om pengespill m.v. er det opprettet et investeringsfond i den hensikt å bygge opp midler med tanke på ny infrastruktur, samt andre framtidige behov vedrørende tyngre prosjekter og/eller investeringer.

		2003	2002	2001
Investeringsfond pr 01.01.	kr	680 883	465 867	358 015
Anvendt	kr	58 920	0	0
Tilført renter	kr	13 707	21 879	18 661
Tilført fra fond – spill	kr	100 000	0	0
Tilført fra årets overskudd	kr	165 919	193 137	89 191
Avsatte midler pr 31.12.	kr	901 589	680 883	465 867

18: FOND – SPILL

Det er egne fond for hvert spill. Tabellen nedenfor viser saldo for det enkelte spill/fond.

Spill		2003	2002	2001
Lotto	kr	29 072	65 279	65 085
Viking Lotto	kr	44 801	98 597	107 570
Joker	kr	9 471	11 429	5 748
Tipping	kr	5 414	4 600	12 855
Oddsens	kr	8 770	19 637	10 951
Flax	kr	19 800	33 207	27 210
Sum NT-spill	kr	117 328	232 749	229 419
Extra	kr	34 068	31 334	25 832
Totalt pr 31.12	kr	151 396	264 083	255 251

Fondene bygges opp av den delen av premiebeløpet som ikke utbetales på grunn av at premiesummene avrundes nedover og av preskriberte premier i det enkelte spillet, jfr. spillreglene for de respektive spill. Fondene anvendes etter selskapets nærmere bestemmelse til utbetaling av berettigede premier senere enn tre måneder etter trekningdagen, til premier på grunnlag av godkjente protester, forbigåtte premier o. l., omsetningsfremmende tiltak som premietilskudd, ekstrapremier (eventl. gjenstandspremier/reiser) i forbindelse med ordinære eller ekstraordinære trekninger/spillomganger, samt til markedsføring av de respektive spill.

Det er pr 31.12.2003 foretatt en ekstraordinær overførsel til investeringsfondet; jfr note 17. Dette er gjort i samsvar med godkjenning fra Kultur- og kirkedepartementet.

Det er Kultur- og kirkedepartementet som fastsetter retningslinjene for fondene.

19: ANNEN KORTSIKTIG GJELD

Denne posten består av depositum fra kommisjonærer, skyldige feriepenger, bonuspott Pausetipping og periodiseringer ved årsskiftet.

20:

UTJEVNINGSFOND VED KULTUR- OG KIRKEDEPARTEMENTET

I samsvar med ot.prp. nr 52 (1991–92) om pengespill m.v. er det opprettet et utjevningssfond for å dempe virkningene av omsetningssvingninger. Fondet forutsettes bygget opp i år med sterk omsetningsøkning/overskuddsøkning, mens det tappes til fordel for overskuddsmottakere i år med sviktende omsetning/overskudd. Av overskudd for 2003 er det **ikke avsatt** noen midler til dette formålet. Fondet disponeres av Kultur- og kirke-departementet, og de avsatte midler skal overføres til egen konto i Norges Bank, etter at årsmøtet har fastsatt regnskapet.

21:

RESTOVERSKUDD TIL UTBETALING

Årsresultatet på **kr 3 068 953 502** fordeles på to forskjellige mottakere. Overskuddet fra TV-spillet Extra går til stiftelsen Helse og Rehabilitering (SHR) og overskuddet fra NT-spillene fordeles på formålene idrett, kultur og forskning etter at eventuell avsetning til utjevningssfond og investeringsfond er foretatt.

Overskuddet for 2003 til utdeling fordeler seg på følgende måte:

Resultat SHR	kr	203 034
Utbetalt a-konto i 2003	kr	192.000
Rest SHR	kr	11 034
Resultat Norsk Tipping	kr	2 865 919
Overføres utjevningssfond	kr	0
Avsettes investeringsfond	kr	165 919
Rest Norsk Tipping	kr	2 700 000
Restoverskudd til utbetaling	kr	2 711 034

22:

PENSJONSFORPLIKTELSE

Statens Pensjonskasse (SPK)

Om pensjonsordningen:

Norsk Tipping AS har kollektiv pensjonsordning for sine ansatte i Statens Pensjonskasse. Pensjonsordningen omfatter ytelser etter lov om Statens Pensjonskasse (pensjonsloven). Ytelserne er alders-, uføre-, ektefelle- og barnepensjon. I tillegg gjelder beregningen for ytelser fra 62 år etter AFP-ordning for statlig sektor. Pensjonsytelsene samordnes med folketrygdens ytelser. Selskapets andel av premien tas hvert år over regnskapet under sosiale avgifter. Forpliktelsen gjelder for ansatte pr 31.12.2003 og omfatter 320 personer.

Premiefastsettelse og beregning av pensjonsforpliktelser for SPK's pensjonsordning skjer etter actuarielle prinsipper. Ordningen er imidlertid ikke fondsbasert. Utbetalingen av pensjoner er garantert av staten (pensjonsloven § 1). Det blir simulert en forvaltning av pensjonsmidler ("fiktive fond") som om midlene var plassert i langsiktige statsobligasjoner. Pensjonsordningen kan ikke flyttes på samme måte som en privat pensjonsordning, og denne beregningen forutsetter at ordningen videreføres i SPK. I simuleringen legges det til grunn at obligasjonene holdes til utløpstidspunkt. Pensjonsmidlene verdsettes derfor til regnskapsført verdi.

Om regnskapsstandarder:

Pensjonsordningen behandles regnskapsmessig etter regnskapsstandard for pensjonskostnader. I henhold til denne regnskapsstandard skal pensjonsordningen behandles som en ytelsesplan. Beregningen følger "aktuarstandard" som gjelder for beregninger som utføres etter regnskapsstandard. Det er foretatt noen praktiske tilpasninger i beregningen utført for 2003.

Det er lagt følgende forutsetninger til grunn ved beregningen:

Diskonteringsrente	6,0 %
Lønnsregulering	3,3 %
G-regulering	2,9 %
Pensjonsregulering	2,9 %
Frivillig avgang	0,0 %
Forventet avkastning	6,5 %

AFP-uttakstilbøyelighet er satt til 20 %. Beregningsmessig er dette gjort ved å anta at alle tar ut full AFP-pensjon ved fylte 66 år.

Når det gjelder diskonteringsrenten skal denne være på nivå med langsiktig riskikofri rente. Ti-årig norsk statsobligasjon har ligget på om lag 6 % de siste årene, pr medio desember 2003 er renten ca 4,7 %. Da midlene (de fiktive fondene) i SPK i sin helhet har vært plassert som anleggsmidler i de lengste statsobligasjonene, betyr dette at forventet avkastning ikke bør avvike meget fra diskonteringsrenten. Avkastning i 2003 vil variere avhengig av tidspunkt for innfasing av fiktivt fond, men ligger for Norsk Tipping i underkant av 7 %.

De øvrige aktuariemessige forutsetningene er de samme som SPK anvender.

Merk spesielt at uføreavsetningen er økt fra 150 % til 200 % av K1963. Det er også gjort en styrking av administrasjonsreserven fra 1 % til 2 %, mens sikkerhetsreserven er redusert fra 150 % til 50 % av Kredittilsynets gamle krav. For Norsk Tipping betyr dette samlet en økt forpliktelse på 2,3 millioner kroner. Endringene i uføre-, administrasjons- og sikkerhetsreservene er våre tilpasninger til de endrede kravene som stilles til pensjonskasser og forsikringsselskaper.

For 2003 er det gjort en justering i beregning av årets opptjening. Dette vil for virksomhetene gi noe høyere beregnede kostnader.

Resultat:

Brutto påløpt pensjonsforpliktelse pr 31.12.2003 er beregnet til	137,1 mill kr
Verdien av disse pensjonsmidlene (fiktivt fond) er beregnet til	132,8 mill kr
Netto påløpt forpliktelse	4,2 mill kr
Ikke resultatført planendring – AFP	0,0 mill kr
Ikke resultatført planendring knekkpunkt	0,0 mill kr
Ikke resultatført planendring netto etterlapppensjon	0,0 mill kr
Ikke resultatført estimatendring og avvik	-14,9 mill kr
Netto pensjonsforpliktelse før arbeidsgiveravgift	-10,7 mill kr

Øvrige forhold:

Det presiseres at disse tallverdiene **ikke** er registrert i selskapets balanse pr 31.12.2003.

Førtidspensjoner

Selskapet og de ansattes organisasjoner ble i 1993, som følge av innføringen av online spill, enig om en førtidspensjonsordning for de ansatte som ble berørt av denne utviklingen. Nåverdien av de framtidige FTP-forpliktelsene er beregnet til 1,2 mill kr og gjelder pr 31.12.2003 for 8 personer. Av disse vil 5 personer gå over til ordinær alderspensjon i løpet av år 2004. Midler til dette er ikke avsatt i balansen, men tas hvert år over lønnsbudsjettet.

REGNSKAPET FOR 2003 - AVSLUTTENDE REVISJONSBREV

Riksrevisjonen har revidert regnskapet for Norsk Tipping AS for 2003.

Revisjonen er utført i henhold til gjeldende bestemmelser og god revisjonsskikk i Riksrevisjonen. Vår oppgave er å kontrollere at virksomhetens inntekter og utgifter, beholdninger og verdier av enhver art regnskapsføres etter gjeldende regler, og vurdere om disposisjonene som ligger til grunn for regnskapet kan aksepteres. Vi har foretatt de revisjonshandlinger som vi har ansett nødvendige i utvalgte deler av grunnlagsmaterialet.

Riksrevisjonen har ingen merknader av betydning til regnskapet.

I henhold til lov om Statens Revisionsvæsen av 8. februar 1918 tilligger det Riksrevisjonen å godkjenne regnskapene til virksomhetene underlagt departementene.

Riksrevisjonen godkjenner regnskapet for 2003 for Norsk Tipping AS.

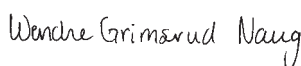
Vi gjør oppmerksom på at Riksrevisjonen, som et ledd i revisjonen av Norsk Tipping AS for 2003, har reist en del spørsmål knyttet til Norsk Tipping AS' forvaltning av eierskap i datterselskaper. Dette arbeidet er ikke avsluttet og vil bli videreført i vår kontroll av Kultur- og kirke departementet.

Oslo, 29. mars 2004

Etter fullmakt

Gunn Ida Ovren
avdelingsdirektør

Wenche Grimsrud Naug
rådgiver

Norsk Tipping og samfunnsansvar

Norsk Tipping har to overordnede oppgaver: Vi skal bidra til stabil og langsiktig finansiering av samfunnsnyttige formål, og samtidig være myndighetenes instrument for å sikre at spill foregår innenfor kontrollerte former. Det er en viss grad av konflikt mellom de to målsetningene: Norsk Tippings mandat krever at vi klarer å balansere hensynet til mulige sosiale implikasjoner mot behovet for å sikre stabile inntekter.

Samtidig øker også omgivelsenes krav og forventninger til Norsk Tipping når det gjelder utøvelsen av samfunnsansvar. Ulike miljøer – organisasjoner, pressgrupper, media og myndigheter – blir stadig tydeligere i sine forventninger når det gjelder hvordan virksomheten drives og hvordan den påvirker ulike grupper i samfunnet. Alt dette – samt et genuint ønske om å bidra til en positiv utvikling av samfunnet generelt og spillmarkedet spesielt – er utgangspunktet for vår forpliktelse, vår definisjon og våre planer innenfor samfunnsansvar.

Norsk Tipping avga for 2002 sitt første samfunnsregnskap, som det første skrittet på veien mot fullverdig sosial rapportering. Det siste året har vi arbeidet med å videreutvikle vår plattform på dette området, ved en bred gjennomgang av våre etiske retningslinjer, samt en revidering av vår strategi og våre planer for samfunnsansvar.

Våre reviderte planer innebærer en bredere tilnærming til samfunnsansvar, og vil danne grunnlag for alt videre arbeid på dette området – også framtidig rapportering. Derfor velger vi i år å presentere hovedpunktene i disse planene, som utgangspunkt for en mer omfattende rapportering i årene som kommer.

Norsk Tippings definisjon av samfunnsansvar

Vårt utgangspunkt er at samfunnsansvaret er en integrert del av den daglige driften og omfatter alle forhold som har etiske, sosiale eller miljømessige implikasjoner for samfunnet.

I Norsk Tipping har vi derfor lagt følgende definisjon til grunn for vårt arbeid med samfunnsansvar.

“Vi skal drive vår virksomhet på en måte som imøtekommer eller overgår de miljømessige, etiske, kommersielle, lovmessige og sosiale forventninger samfunnet har til oss”

Definisjonen innebærer at det er omgivelsenes forventninger som legges til grunn for utøvelse og evaluering av egen virksomhet. I bunnen ligger det at lover, regler og konsesjonsbetingelser skal overholdes. Men ettersom omgivelsenes forventninger ofte strekker seg ut over de formelle krav loverket setter, innebærer forpliktelsen at vi – der det er mulig – strekker oss ut over lovens krav for å imøtekomme de reelle forventninger som finnes til oss.

Grunnleggende elementer

Norsk Tippings plan for samfunnsansvar bygger på fire grunnpillarer:

1. Et solid verdigrunnlag og en robust etisk plattform

Kjernen i dette er klare og gjennomtenkte etiske retningslinjer som gir tydelige føringer for hva bedriften står for og hvilke idealer bedriften kjemper for. Vi har i løpet av 2003 lagt ned betydelig arbeid i utviklingen av nye etiske retningslinjer.

2. Dialog med omgivelsene som grunnlag for stadig forbedring

Vi vil aktivt søke å kartlegge hva omgivelsenes forventninger er, og hva de innebærer. Vi søker derfor aktiv dialog med alle grupper og interessenter som har legitim interesse i forhold til vår virksomhet. Dette vil danne utgangspunkt for et kontinuerlig arbeid med konkrete forbedringsplaner.

Vi vil utarbeide et “nullpunkt” i forhold til alle interessegrupper og problemstillinger. Dette vil også fungere som et klart utgangspunkt for framtidig måling av oppnådde resultater.

3. Fullstendig og relevant rapportering og kommunikasjon

Norsk Tippings utgangspunkt er at all framtidig sosial og miljømessig rapportering skal være relevant i forhold til de forventninger som reelt eksisterer, og sannferdig i forhold til bedriftens resultater. For å sikre dette vil vi bygge vårt arbeid innen samfunnsansvar på internasjonalt anerkjente standarder og prosesser. Konkret vil vi legge AccountAbilitys såkalte AA1000-standard til grunn. (AccountAbility – The Institute of Social and Ethical AccountAbility – er en internasjonal nonprofit organisasjon, og AA1000 er en standard for organisering og rapportering av samfunnsansvar.)

Dette betyr at vi legger følgende prinsipper til grunn for vår sosiale rapportering i årene framover:

- Våre sosiale rapporter skal være verifisert av eksterne “revisor”.
- Den skal gi et objektivt bilde av situasjonen, og

så langt som mulig være komplett i forhold til valg av temaer og problemstillinger.

- Den skal primært fokusere på de problemstillinger som er viktigst sett med omgivelsenes øyne. All informasjon omkring vårt sosiale ansvar skal være etterrettelig, lett tilgjengelig og meningsfylt. Arbeidet skal drives med henblikk på kontinuerlig forbedring og reell forankring i alle øvrige prosesser.

Implementering av samfunnsansvar

Basert på disse prinsippene vil Norsk Tipping ta sikte på å utarbeide vår første komplette sosiale rapport i forbindelse med publisering av årsrapporten for 2004.

1. Implementering og oppfølging av etiske retningslinjer

Vi vil gjennomføre et kommunikasjons- og opplæringsopplegg internt og i forhold til våre kommisjonærer og samarbeidspartnere. Intensjonen er å øke forståelse for, og kunnskapen omkring våre etiske retningslinjer. Vi vil også utvikle utdypende retningslinjer og prosedyrer på områder hvor dette er nødvendig i forhold til å sikre etterlevelse.

2. Gjennomføring av vedtatte planer

På en rekke områder – ikke minst med hensyn til spilleavhengighet – er det utviklet konkrete handlingsplaner. Et viktig fokus vil være å sikre gjennomføring av disse samtidig med innføring av tiltak som har som mål å øke organisasjonens kunnskap omkring slike problemstillinger på tvers av ulike funksjoner.

3. Dialog med omgivelsene og videre kartlegging av forventninger og problemstillinger

Vår igangsatte undersøkelse for å avdekke holdninger, forventninger og problemstillinger vil danne grunnlag for videre dialog med ulike interessegrupper og interessenter med sikte på å utvikle klare handlingsplaner på områder som krever økt oppmerksomhet.

4. Utvikling av indikatorer og måleparametere

For å kunne levere i henhold til vår ambisjon om meningsfylt, objektiv og komplett rapportering i forhold til alle bunnlinjer, vil vi videreutvikle klare og relevante måleparametere på de ulike områder. Dette arbeidet vil skje i samarbeid med

våre omgivelser og interessenter og danne grunnlag for vår sosiale rapportering i årene framover.

Dialog – et viktig verktøy for sterkere relasjoner

Ingen suksessfull bedrift kan unnlate å ta sine omgivelser på alvor. Ingen bedrift kan over lengre tid drive i konflikt med viktige interessenters synspunkter og holdninger. Grunnlaget for en levedyktig utvikling ligger i å utvikle sterke relasjoner til omgivelsene, og til å så langt som mulig definere mål, ambisjoner og strategier som omgivelsene kan slutte seg til.

En slik tilnærming krever to fundamentale erkjennelser:

- At lover og regler ofte kun representerer minimumsløsninger.
- At ulike grupper vil ha ulike interesser og følgelig ulike forventninger til Norsk Tipping.

Grensene må defineres i fellesskap

I utgangspunktet kan enhver bedrift rettferdiggjøre hele dens virke så lenge den holder seg innenfor lovens rammer. I praksis fungerer det ikke slik. For det første er det ikke alltid klart hvor lovens grense går. Deretter er de reelle forventningene ikke alltid samsvarer med loven.

Poenget er at de fleste grensene for hva ansvarlig atferd innebærer må defineres i en dialog med samfunnet og de ulike interessegruppene. Derfor har Norsk Tipping definert dialog som det viktigste verktøyet i forhold til samfunnsansvar.

Alle interessenter må bli hørt

Norsk Tippings virksomhet berører direkte og indirekte en rekke grupper i samfunnet. Det er i et samspill med disse at vårt samfunnsansvar må defineres.

Fra Norsk Tippings side er utgangspunktet for dialog en klar målsetning om å etablere relasjoner med alle interessenter basert på tillit, forutsigbarhet og etterrettelighet. Konkret vil vi gjennom vårt arbeid med samfunnsansvar søke å legge grunnlag for et fruktbart samarbeid med følgende grupper:

Viktige problemstillinger

Et viktig fundament i dialogen med disse gruppene er den igangsatte omdømmeanalysen som vil foreligge i sin helhet i løpet av våren 2004.

Selv om Norsk Tipping generelt får meget gode skussmål fra alle grupper, indikerer likevel de foreløpige resultatene fra den kvalitative delen av analysen at Norsk Tipping i de kommende år må forholde seg til stadig flere – og delvis endrede – forventninger fra omgivelsene:

- Spilleavhengighet er blitt en langt mer synlig problemstilling. Forventningene til at arbeidet med spilleavhengighet tas alvorlig er store i alle grupper. Fordi problemet ofte rammer spesielle grupper, har problemstillingen også sosiale dimensjoner.
- Det forventes at Norsk Tipping opprettholder sin innovasjonskraft. Samtidig ønskes det at yngre aldersgrupper skal skjermes.
- Norsk Tippings konstitusjonelle mandat har bred støtte, men varierer noe i forhold til politisk farge. Det er ikke vår rolle å avgjøre i hvilken form spill skal tillates i Norge. Vår hovedoppgave er imidlertid å sikre vår legitimitet og troverdighet i alle miljøer.
- I tråd med nye utfordringer vil økt grad av åpenhet og rapportering være viktig.
- Komisjonærenes inntektsgrunnlag – spesielt i distriktene – vil være en problemstilling i lys av en eventuell vekst i omsetning over Internett.

Denne listen viser noe av mangfoldet i de problemstillinger våre interessenter er opptatt av. Gjennom ytterligere dialog må vi avklare hva de konkrete forventningene er, og hvor grensen for Norsk Tippings ansvar bør gå. Uansett vil ovennevnte tema danne grunnlag for framtidig sosial rapportering.

Tiltak i 2003

Selv om vi i denne rapporten har valgt å legge vekt på å gi informasjon om det videre arbeidet – og grunnlaget for senere rapporter – har vårt engasjement i forhold til samfunnsansvar vært høyt:

Etiske retningslinjer

Vi har revidert og utviklet vårt etiske rammeverk og lagt en klar plan for implementeringen av dette.

Spilleavhengighet

Vi har i samarbeid med forskningsinstitusjoner, behandlingsapparat, pårørendes organisasjoner, Kultur- og kirkedepartementet og Lotteritilsynet utarbeidet en omfattende handlingsplan for å begrense spilleavhengighet. Dette arbeidet vil berøre all vår virksomhet og være et viktig styringsredskap i forhold til produktutvikling, markedsføring og informasjon.

Hjelpetelefonen

Norsk Tipping har vært med på å finansiere en hjelpetelefon for spilleavhengige og deres pårørende.

Begrensninger på Oddsen

På bakgrunn av forskningsresultater har vi valgt å innføre 18-års grense på alle våre oddsspill. Vi har samtidig senket innsats pr kombinasjon pr terminal fra 400 000 kroner til 5 000 kroner.

Likestilling

Norsk Tipping har i flere år jobbet bevisst og aktivt for å gi alle ansatte de samme muligheter. I desember mottok Norsk Tipping likestillingsprisen fra Kvinneuniversitetet på Løten for sin innsats for å rekruttere kvinner til ledende stillinger.

Operasjonelle data

Spillerne

Norsk Tipping har nesten to millioner registrerte spillere med spillerkort. Hver uke deltar ca 1,5 millioner kunder i et eller flere av selskapets spill. Ca 70 000 er direkte kunder som spiller via Internett.

Selskapets spill distribueres gjennom et landsomfattende nettverk med sentral kontroll og oversikt. Selskapet og dets spillrelaterte prosesser er sikkerhetsertifisert i henhold til WLA sikkerhetsstandard.

Ansatte

Norsk Tipping har over 300 ansatte, og er landets ledende kompetansesenter for spill. Alle er ansatt ved selskapets hovedkontor i Hamar. Vi legger vekt på å legge aktivt til rette for medarbeidernes faglige og personlige utvikling, og gir ansatte anledning til å tilpasse arbeidstid, innsats og oppgaver etter ulike livsfaser. Vi tilstreber også likeverdig fordeling mellom kjønnene i alle stillingskategorier, inkludert ledelse.

Norsk Tippings personalpolitikk og ordninger er nedfelt i egne dokumenter og policies. Det gjennomføres årlig utviklingssamtaler med hver enkelt medarbeider, som danner grunnlag for individuelle utviklingsplaner. Det gjennomføres regelmessig målinger av selskapets intellektuelle kapital, som danner utgangspunkt for handlingsplaner for selskapet, avdelinger og den enkelte.

Kommisjonærer

Norsk Tipping har 3 840 kommisjonærer i sitt landsomfattende nettverk. Disse utgjør kjernen i selskapets distribusjon og er det viktigste møtetpunktet mellom selskapet og spillerne.

Norsk Tipping tilbyr et omfattende opplæringsprogram i form av kurs ved selskapets opplærings-senter i Hamar, samt selvstudiumspakker i ulike formater. Et eget intranett for kommisjonærer sikrer god kommunikasjon mellom selskapet og kommisjonærene. Kommisjonærene følges opp gjennom et eget planverk, med periodevis rapportering.

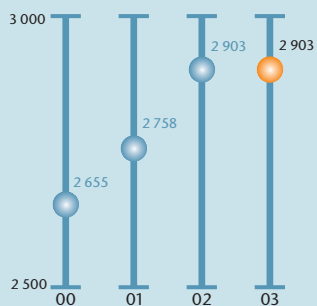
Leverandører

Norsk Tipping er en betydelig kjøper av varer og tjenester, FoU-innkjøp og investeringsinnkjøp, både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Selskapet vurderer med jevne mellomrom sine leverandørkontrakter, og gjennomfører konkurranser og anbudsprosesser etter offentlige regelverk.

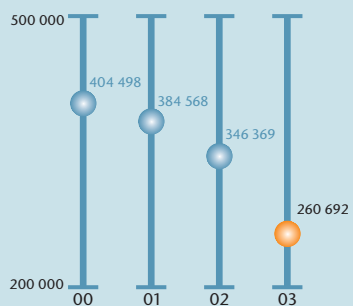
Miljø

Norsk Tippings virksomhet er ikke spesifikt belastende på det ytre miljøet, ettersom det ikke drives produksjon som medfører utslipp til luft eller vann. Vi har likevel et bevisst forhold til den miljøpåvirkningen som forbruk av ressurser, transport og avfallsproduksjon representerer.

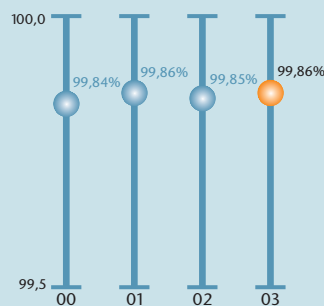
Selskapet har kontraktsfestede miljøkrav til underleverandører av materiell, blant annet om at alle kuponger og spillprogrammer skal være trykket på ubleket resirkulerbart papir, og med giftfri trykksverte. Vi har etablert interne rutiner for effektiv energibruk, avfallshåndtering og resirkulering av gjenvinnbare ressurser.

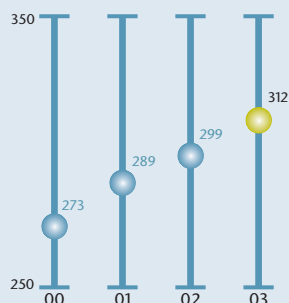
Overskudd til samfunnsnyttige formål i mill kroner

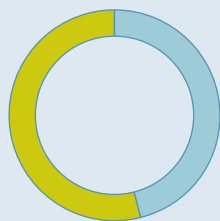
Antall uavhentede premier (tilbakeføres til spillerne i form av tilleggspremier, etc.)

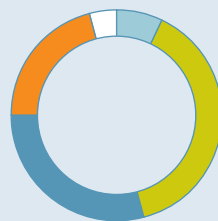
Oppetid terminalsystem

Antall ansatte pr 31.12

Kjønnsfordeling 312 ansatte
 ● Kvinner 145 stk. (46 %)
 ● Menn 167 stk. (54 %)

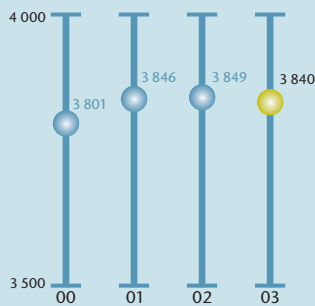

Aldersfordeling 312 ansatte
 ● 20–29 år: 22 personer (7%)
 ● 30–39 år: 121 personer (39%)
 ● 40–49 år: 91 personer (29%)
 ● 50–59 år: 65 personer (21%)
 ● 60 år og oppover: 13 personer (4%)

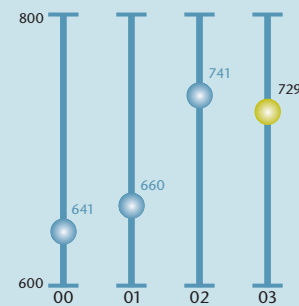
Kommisjonærer pr fylke pr 31.12.03

Akershus	267
Aust-Agder	94
Buskerud	189
Finnmark	111
Hedmark	185
Hordaland	354
Møre og Romsdal	266
Nordland	282
Nord-Trøndelag	122
Oppland	192

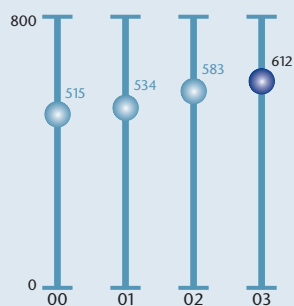
Oslo	354
Rogaland	271
Sogn og Fjordane	126
Sør-Trøndelag	228
Telemark	144
Troms	167
Vest-Agder	126
Vestfold	155
Østfold	206
Svalbard	1

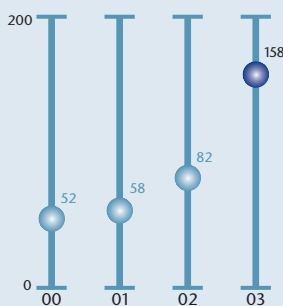
Antall kommisjonærer pr 31.12

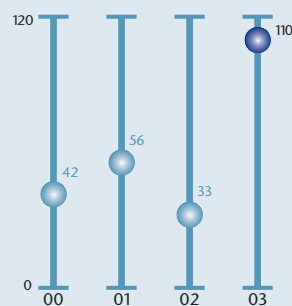
Samlet lønnsinnberettiget kommisjonærgodtgjørelse i millioner kroner

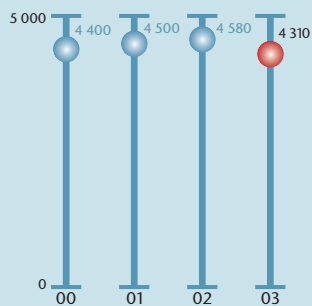
Forbruk av varer og tjenester i millioner kroner

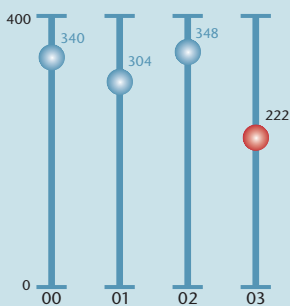
FoU-innkjøp i millioner kroner

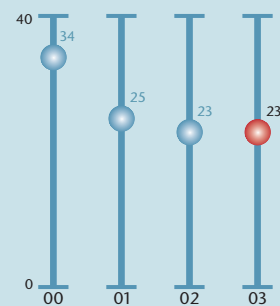
Investeringsinnkjøp i millioner kroner

Energiforbruk driftsbygg i megawatt timer

Antall resirkulerbare kuponger distribuert i millioner

Antall resirkulerbare oddsprogram distribuert i millioner

Spillinntekter Norsk Tipping 2003 – fordelt fylkesvis

Fylke	Innbyggere	Kommisjonærer	Lotto	Viking Lotto	Joker	Tipping	Oddsene	Flax	Extra	Total	Pr innb
Østfold	255 992	206	220 386 312	84 541 155	37 584 940	58 180 483	106 574 335	55 337 927	46 868 060	609 473 212	2 381
Akershus	485 751	267	343 499 355	133 287 639	64 186 340	76 289 404	138 112 483	70 098 856	63 761 720	889 235 797	1 831
Oslo	518 105	354	330 113 847	156 752 109	56 306 300	106 890 211	254 705 079	80 217 888	53 866 280	1 038 851 714	2 005
Hedmark	188 432	185	192 445 830	68 847 543	33 445 500	36 031 609	49 578 190	44 985 282	47 062 980	472 396 934	2 507
Oppland	183 752	192	173 907 435	60 002 133	32 981 160	34 684 445	54 344 344	37 862 540	44 045 080	437 827 137	2 383
Buskerud	241 998	189	205 513 611	76 983 855	38 303 560	40 716 024	64 805 405	45 372 083	44 481 820	516 176 358	2 133
Vestfold	218 866	155	163 895 733	59 962 971	29 610 500	38 156 148	75 581 475	43 586 839	36 596 780	447 390 446	2 044
Telemark	166 021	144	126 545 805	42 936 057	23 611 940	29 807 818	59 435 095	26 521 961	33 672 740	342 531 416	2 063
Aust Agder	103 261	94	72 180 639	24 658 005	13 194 480	12 789 897	18 305 651	19 050 321	16 922 320	177 101 313	1 715
Vest Agder	159 790	126	98 382 192	34 322 997	17 794 940	22 081 419	48 462 701	24 601 760	20 936 300	266 582 309	1 668
Rogaland	386 951	271	238 125 591	85 437 738	43 271 520	61 247 483	123 140 451	74 066 637	49 549 740	674 839 160	1 744
Hordaland	443 304	354	335 678 619	130 529 061	65 009 840	90 898 836	197 944 692	83 007 818	78 617 280	981 686 146	2 214
Sogn Og Fjordane	107 335	126	87 671 874	35 343 273	18 329 020	19 292 254	31 926 843	23 900 857	24 124 240	240 588 361	2 241
Møre Og Romsdal	244 565	266	184 503 063	72 290 934	36 733 440	36 308 620	74 309 532	48 495 812	48 014 780	500 656 181	2 047
Sør Trøndelag	269 133	228	209 743 170	79 180 290	39 702 320	40 641 873	105 468 303	54 067 466	53 646 060	582 449 482	2 164
Nord Trøndelag	127 803	122	115 649 256	43 896 303	20 461 220	17 398 812	32 267 458	28 178 406	30 403 060	288 254 515	2 255
Nordland	236 950	282	193 807 440	74 023 932	46 055 640	36 918 107	58 773 526	68 681 838	59 665 940	537 926 423	2 270
Troms	152 377	167	126 568 380	52 889 367	30 702 580	27 826 793	44 301 730	40 899 540	38 150 100	361 338 490	2 371
Finnmark	73 273	111	77 141 856	35 125 788	20 324 940	18 282 826	19 889 008	26 090 609	22 384 120	219 239 147	2 992
Svalbard	1 448	1	1 635 321	658 875	420 000	361 434	500 866	492 748	361 260	4 430 504	3 060
Internettspill			39 654 012	18 166 392	11 404 840	20 806 834	55 042 969		9 313 120	154 388 167	
Hele landet¹⁾	4 565 107	3 840	3 537 049 341	1 369 836 417	679 435 020	825 611 330	1 613 470 136	895 517 188	822 443 780	9 743 363 212	2 134
Prosent av total pr spill			36,3 %	14,0 %	7,0 %	8,5 %	16,6 %	9,2 %	8,4 %	100,0 %	
Pr innbygger			775	300	149	181	353	196	180	2 134	

¹⁾ SSB pr 01.07.2003 (tilnærmet årssnitt)

Spillinntekter Norsk Tipping 1948–2003

Nominelle beløp i millioner kroner

År	Totale spill-inntekter	Lotto	Viking Lotto	Joker	Tipping	Oddsene	Flax	Extra	Måltips og Pengeletteriet
1948	18,2				18,2				
1949	37,4				37,4				
1950–1959	802,4				802,4				
1960–1969	1 589,0				1 589,0				
1970–1979	5 496,4				5 496,4				
1980–1989	20 804,0	4 928,7			15 563,9				311,4
1990	3 870,9	1 879,4			1 676,3				315,2
1991	4 254,1	2 482,1			1 484,5				287,5
1992	4 470,8	2 857,9			1 348,1				264,8
1993	4 659,6	2 755,6	382,5		1 253,7				267,8
1994	4 940,7	2 776,1	674,6		1 028,4	341,1			120,5
1995	5 871,8	2 996,6	805,9		935,8	530,2	603,3		
1996	6 243,4	3 111,5	910,1		879,4	567,4	635,0	140,0	
1997	6 715,0	3 116,7	836,5		916,8	598,2	620,9	600,4	25,5
1998	7 619,5	3 393,3	1 060,0		951,6	777,4	654,3	780,0	2,9
1999	8 042,3	3 469,8	1 116,2		944,9	989,0	786,1	736,3	
2000	8 277,2	3 495,2	1 276,6	130,0	915,9	996,1	748,5	714,9	
2001	8 606,6	3 517,2	1 309,5	273,1	938,8	1 137,6	684,3	746,1	
2002	9 734,3	3 610,2	1 338,9	471,8	873,7	1 846,7	798,6	794,4	
2003	9 743,3	3 537,1	1 369,8	679,4	825,6	1 613,5	895,5	822,4	
Total	121 796,9	47 927,4	11 080,6	1 554,3	38 480,8	9 397,2	6 426,5	5 334,5	1 595,6

Lotto fra 1986

Måltips 1989–1994

Pengeletteriet 1997 og 1998

Prisjustert til 2003 verdi i milliarder kroner	173,73	56,77	12,20	1,59	78,21	10,13	7,02	5,72	2,09
---	--------	-------	-------	------	-------	-------	------	------	------

Overskuddsutdeling Norsk Tipping 1948–2003

Nominelle beløp i millioner kroner

År	Samlet overskudd	Idrett	Forskning	Kultur	Helse og Rehabilitering	Statskassen
1948	5,0	3,0	2,0			
1949	10,0	4,0	6,0			
1950–1959	266,5	73,3	193,2			
1960–1969	543,6	158,3	385,3			
1970–1979	1 847,1	842,2	1 004,9			
1980–1989	7 886,7	3 431,5	2 629,2	1 223,4		602,6
1990	1 177,3	475,9	229,1	472,3		232,6
1991	1 274,8	427,4	205,8	641,6		316,0
1992	1 590,0	530,0	530,0	530,0		
1993	1 650,0	550,0	550,0	550,0		
1994	1 704,0	568,0	568,0	568,0		
1995	1 988,6	594,0	594,0	594,0		206,6
1996	2 147,0	631,0	631,0	631,0	36,5	217,5
1997	2 270,8	622,6	622,6	622,6	181,7	221,4
1998	2 433,4	667,0	667,0	667,0	207,3	225,1
1999	2 627,9	812,0	812,0	812,0	191,9	
2000	2 654,5	824,0	824,0	824,0	182,5	
2001	2 757,7	858,3	858,3	858,3	182,8	
2002	2 902,6	1 050,0	600,0	1 050,0	202,6	
2003	2 903,0	1 200,0	300,0	1 200,0	203,0	
Total	41 189,2	14 322,5	12 212,4	11 244,2	1 388,3	2 021,8
Prisjustert til 2003 verdi i milliarder kroner	64,01	22,88	23,77	13,23	1,49	2,64

Verdiskapningsregnskap 2003

	mill kr	mill kr
Spillinntekter		9 743,4
- Premier til spillere	5 192,6	
- Forbruk av varer og tjenester	612,3	
- Øvrige kostnader	88,3	
- Utviklingskostnader	158,4	
+ Øvrige inntekter	256,4	5 795,2
Brutto verdiskapning		3 948,2
- Avskrivninger	53,9	
+ Netto finansielle poster	60,3	6,4
Netto verdiskapning		3 954,6
VERDISKAPNINGEN FORDELES SLIK:		
	mill kr	prosent
Stat og kommune:		
Skattetrekk (ansatte), arbeidsgiveravgift og arbeidsgivers del av pensjonskasse	71,6	1,8
Ansatte:		
Lønninger (ekskl skattetrekk)	84,4	2,1
Forhandlerne:		
Provisjon v/spill, spillerkort og premieutbetalinger	729,7	18,5
Tilbakeholdt i bedriften:		
Investeringsfond	165,9	4,2
Formålene:		
Stiftelsen Helse og Rehabilitering		203,0
Idrett		1 200,0
Kultur		1 200,0
Forskning		300,0
	2 903,0	73,4
Netto verdiskapning	3 954,6	100,0

Virksomhetsstyring

Norsk Tipping er bevisst sin samfunnsrolle, og legger stor vekt på god og etterrettelig virksomhetsstyring i tråd med forventninger staten som eier og omverdenen forøvrig har til selskapet. Styringen skal ivareta de ulike impliserte parters interesser, og sikre at virksomheten totalt sett gir et positivt bidrag til samfunnet.

Eiers rolle

Norsk Tipping er et heleid statlig aksjeselskap som er underlagt Kultur- og kirkedepartementet. Virksomheten reguleres av Lov om pengespill mv. av 28. august 1992 nr. 103, med senere endringer. Stortingets vedtak om endring av lovverket 12. juni 2003, som trer i kraft fra 1. januar 2004, gir Norsk Tipping enerett til drift av gevinstantomater i Norge. Kultur- og kirkedepartementet som eier har således det samme forhold til automatvirksomheten som til Norsk Tippings øvrige virksomhet.

Restriksjoner mot pengespill har vært et prinsipp i norsk lovgivning, og det er bred politisk enighet om at adgang til pengespill skal være positivt regulert og hjemlet i lov. Kanalisering av spill gjennom et offentlig selskap er blitt ansett som en hensiktsmessig organisering av pengespill fordi det gir god offentlig kontroll og innsyn innenfor et fastsatt lovverk. Dette gir igjen mulighetene til å begrense negativ spillatferd som følge av tøff konkurranse og uheldig utvikling av spillemarkedet. I tillegg sørger offentlig kontroll for at inntektene fra pengespill kommer samfunnet generelt til gode.

Kultur- og kirkedepartementet gir tillatelse til innføring av nye spill og fastsetter spillereglene. Departementet avgjør også hvor stor andel av innsatsbeløpet som skal gå til gevinster.

Kultur- og kirkeministeren utgjør selskapets generalforsamling. Generalforsamlingen avholdes hvert år, og som regel i forbindelse med Norsk Tippings årsmøte i april. På møtet redegjør blant annet styret og selskapets ledelse for driften i året som har gått. Utover dette avholdes møter både på politisk og administrativt nivå, men de fleste møtene er mellom administrasjonen i selskapet og departementet.

Lov om pengespill angir nærmere regler for selskapets drift i forhold til styrefunksjoner, forvaltning av selskapets midler og fordeling av selskapets overskudd. Disse bestemmelser er utdypet i egne vedtekter for selskapet, i instruks for selskapets styre og i retningslinjer for fondsavsetninger.

Styrets rolle

Norsk Tipping AS blir ledet av et styre med fire uavhengige representanter oppnevnt av Kultur- og kirkedepartementet, og to representanter fra Norsk Tipping, valgt av selskapets ansatte. Med uavhengige representanter menes at de er uavhengige av overskuddsmottakerne. Styremedlemmene oppnevnes for en periode på to år. I tråd med offentlige myndigheters mål om likestilling, har det i en årrekke vært en jevn fordeling av kvinnelige og mannlige styremedlemmer. Administrerende direktør i Norsk Tipping deltar i styremøtene uten stemmerett.

Kultur- og kirkedepartementet har gitt instruks for styret hvor det framkommer at styret skal fatte vedtak på fritt grunnlag etter alminnelige forretningsmessige prinsipper. Styrets oppgaver omfatter å påse av virksomheten drives i samsvar med selskapets formål, vedtekter og retningslinjer. Styret har ansvar for en tilfredsstillende organisering og forvaltning av selskapet, herunder regulering av forholdet til kommisjonærene. De skal påse at bokføring og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll, og føre tilsyn med administrerende direktørs ledelse av virksomheten. Styret skal sende regnskap og årsmelding til departementet for godkjenning. Videre skal Kultur- og kirkedepartementet holdes orientert om prinsipielle spørsmål som er av vesentlig betydning for selskapets drift.

I de årlige strategi- og planprosessene blir styret forelagt strategiplaner for vedtak på forsommeren. Styret behandler og vedtar handlingsplaner og budsjett, og er også gjennom disse prosessene en aktiv part i selskapets styring og kontroll.

Riksrevisjonen og Lotteritilsynet

Riksrevisjonen, som er Stortingets kontrollorgan og har en uavhengig stilling i forhold til forvaltningen, reviderer selskapets regnskap. Lotteritilsynet fører tilsyn med at selskapets virksomhet foregår i samsvar med lov og spilleregler. Lotteritilsynet er et direktorat og tilsynsorgan underlagt Kultur- og kirkedepartementet, og skal forvalte og kontrollere private lotterier og kontrollere statlige spill i Norge.

Administrasjonen

Administrerende direktør er ansvarlig for den daglige ledelsen av selskapet. Administrerende direktør ansettes av styret, som også fastsetter lønn og andre tilsetningsvilkår, herunder pensjonsvilkår.

I forbindelse med Norsk Tippings framtidige overtakelse av markedet for gevinstantomater ble det i 2003 etablert en ny divisjon, Norsk Tipping Multispill. Divisjonen er underlagt administrerende direktør. Øvrige organisasjonsendringer i Norsk Tipping dette året innebærer at Marked og Salg er splittet i to forskjellige avdelinger, samt at det er opprettet en ny avdeling for Økonomi og Staber. Økonomi, Organisasjon og personal, Sikkerhet og Fellesfunksjoner er underlagt den nye avdelingen.

I Lov om pengespill står det at aksjeloven ikke gjelder for Norsk Tipping. Det framgår imidlertid ikke hvorvidt regnskapsloven gjelder for Norsk Tipping, men selskapets styre har vedtatt at regnskapsloven skal følges så langt det er mulig.

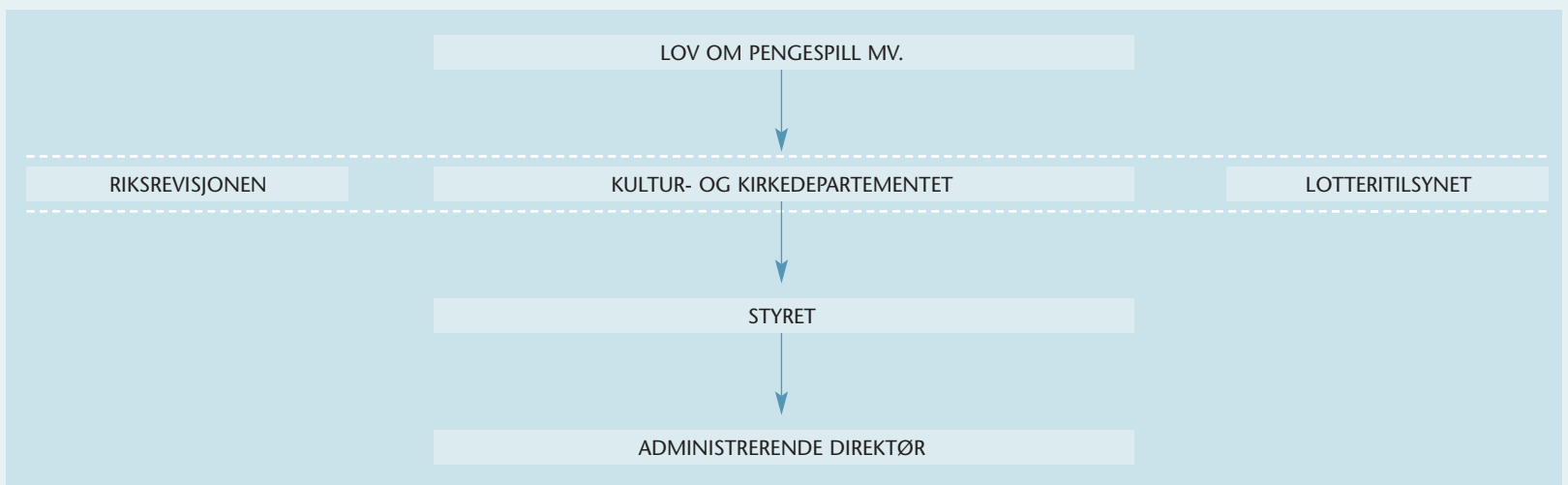
Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven), og lov om offentlighet i forvaltningen (offentlighetsloven) gjelder ikke for Norsk Tipping AS. Selskapets ansatte er ikke omfattet av Lov om offentlige tjenestetvister (tjenestetvistloven) eller Lov om statens tjenestemenn m.m. (tjenestemannsloven).

Norsk Tipping er sertifisert etter WLA Security Control Standards. Dette er internasjonale standarder for spillbransjen, og formålet er å sikre at virksomheter som er sertifisert har en effektiv sikkerhetsorganisering og -struktur som spillene skal driftes

innenfor. Videre skal det finnes systemer for internkontroll som sikrer god risikostyring. Det er Det Norske Veritas som foretar den årlige revisjonen.

I 2003 har Norsk Tipping videreutviklet sine planer for arbeidet med samfunnsansvar, noe som innebærer en ny og bredere tilnærming til dette området. Bakgrunnen er blant annet at overtakelsen av markedet for gevinstautomater krever et enda større fokus på den krevende balansegangen mellom ansvarlig og konkurransedyktig drift. Planene skal være med på å sikre at Norsk Tipping oppfyller selskapets to overordnede oppgaver: Bidra til stabil og

langsiktig finansiering av samfunnsnyttige formål og samtidig være myndighetenes instrument for å sikre at spill foregår innenfor kontrollerte former. Planene bygger på Norsk Tippings forretningsidé som slår fast at selskapet skal tilføre størst mulig verdi til det norske samfunnet gjennom primært å utvikle og forvalte spill med høy spennings- og underholdningsverdi, innenfor sosialt ansvarlige rammer.

Organisasjon

Ledelse pr 31.12.2003

Administrerende direktør
Reidar Nordby jr.

Viseadm. direktør
Jon Olrud

Direktør strategi- og forretningsutvikling
Tollef Imsdalen

Markedsdirektør
Randi B. Sætershagen

Direktør Multispill
Jan P. Strømli

Direktør informasjon og samfunnskontakt
Peer Jacob Svenkerud

Direktør økonomi og staber
Marie Jore Ritterberg

Direktør IKT drift
Mariann Hornes

Salgsdirektør
Thorbjørn A. Unneberg

Styret

Sigmund Thue, Lillehammer, leder
Anni Onsager, Oslo, nestleder
Berit Fosheim, Oslo
Torgeir Mjør Grimsrud, Oslo
Kjersti Langseth, Hamar
(personlig varamedlem Reidar Aasen, Stange)
Marit Skaugen Holmberg, Ringsaker
(personlig varamedlem Geir Evensen, Hamar)

Øvrige varamedlemmer i prioritert rekkefølge:
Egil Holen, Sør-Odal
Brit Skurdal Braastad, Ringsaker

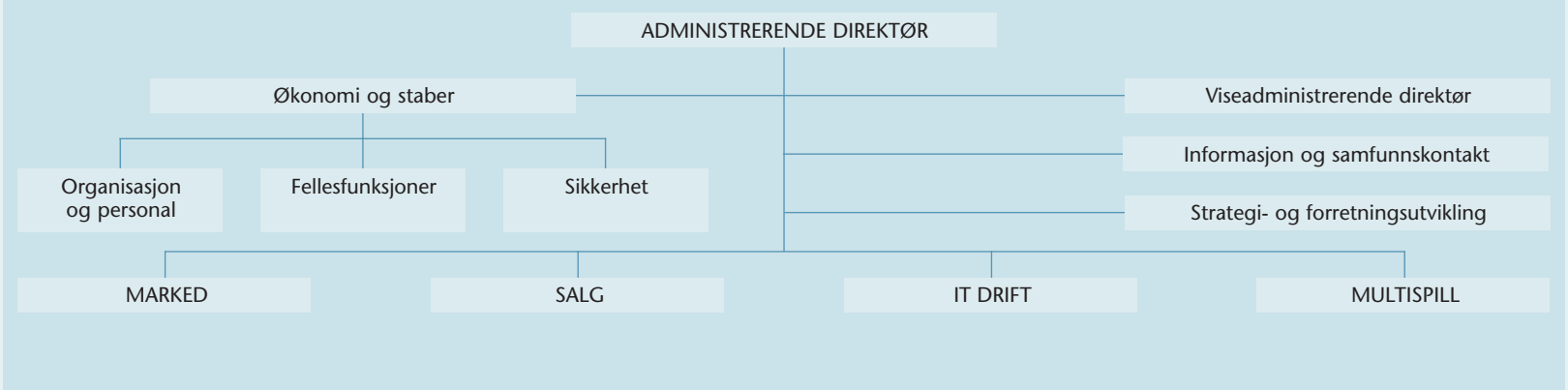
Lotteritilsynet

Hovedkontor Førde:
Direktør Atle Hamar
Avdelingsdirektør Jan Støfring

Seksjon i Hamar:
Seksjonsleder Kåre Sveen

Lotteritilsynet er et offentlig kontrollorgan oppnevnt av Kultur- og kirkedepartementet, som fører tilsyn med at all spillvirksomhet i Norge foregår i samsvar med lovgivning og spilleregler.

Organisasjon pr 31.12.2003

Norsk Tippings spill 2003

Millionærdrømmen på lørdag – Norges største spill

Lotto er tallspillet med de store premiene hvor alle har samme sjanse til å vinne. Lotto oppfattes som uskyldig moro og drømmen om en gang å vinne den store premien er det som får de fleste til å spille.

Millionærdrømmen på onsdag – nordisk spill med felles første-premiepott

Viking Lotto er et felles nordisk tallspill med store premier hvor Norge står for ca halvparten av omsetningen. Spillet er et samarbeid mellom Norge, Sverige, Danmark, Finland, Island og Estland.

En ekstra mulighet til å vinne – både på onsdag og lørdag

Joker er et tilleggsspill som blir trukket og sendt i både Lotto- og Viking Lotto-trekningene. Spillet er basert på spillerkortnummeret.

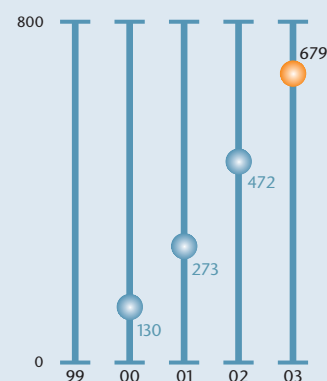
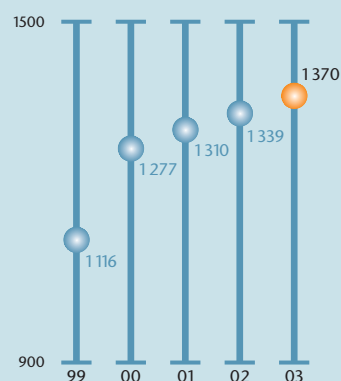
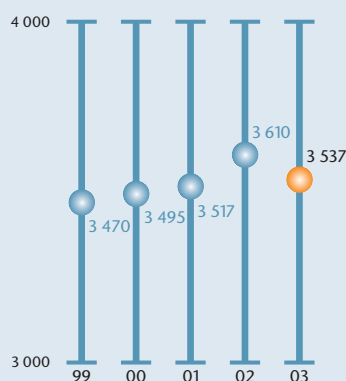
Årets høydepunkter

- 4 Kjempepotter

- 2 Kjempepotter
- 13 Jackpot

- Rekordomsetning uke 11 på 15 254 340
- Rekordpremie uke 52 på 3 383 000

Utvikling i spillinntekter (mill kr)

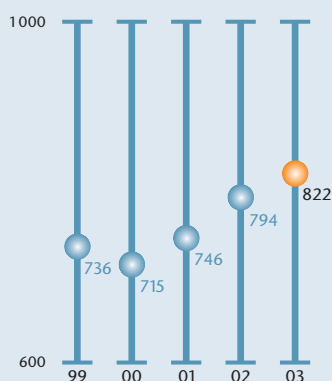
Spillinntekter (mill kr)	3 537	1 370	679
Endring fra 2002	- 2,0 %	+ 2,3 %	+ 43,9 %
Andel totale spillinntekter	36,1 %	14,0 %	7,0 %
Antall spillere/uke	1 530 000	540 000	546 000
Kjønnsfordeling %	K: 47 % M: 53 %	K: 38 % M: 62 %	K: 48 % M: 52 %
Gjennomsnittsalder	50 år	51 år	50 år
Gj.snittlig innsats pr spiller/uke	45 kr	42 kr	24 kr
Største spill-fylke pr capita	Finnmark	Finnmark	Finnmark
Største spill-kommune pr capita	Nordre Land	Hemsedal	Nesseby
Høyeste utbetalte premie	20 000 000 kr (2001 og 2003)	17 663 498 kr (1999)	3 383 000 kr (2003)

En spennende hyggestund foran tv – hver tirsdag

Extra er et spill som drives av Norsk Tipping AS på vegne av stiftelsen Helse og Rehabilitering. Overskuddet fordeles av stiftelsen mellom ulike helse-, rehabiliterings- og forskningsprosjekter.

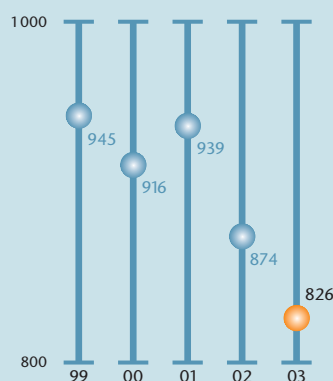
- Fem Dobbel Extra omganger
- Sesongaktiviteter på TV med seerkonkurranser

Fotball er morsommere for den som tipper

Den tradisjonelle fotballtippingen er under kontinuerlig videreutvikling og har appell til alle fotballinteresserte.

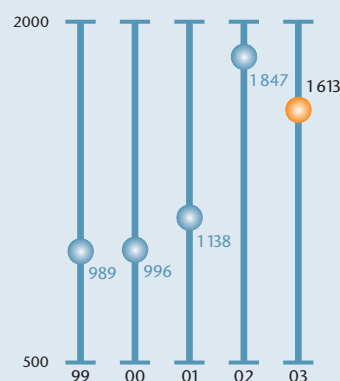
- Høyeste premieutbetaling i 2003 var kr 5 499 570 i uke 25 (søndagskupongen)
- Bonuspotten var over 5 millioner kroner på lørdagskupongen i uke 46 og ble fordelt mellom 7 personer

Et høydepunkt hver dag

Oddsens har mange konkurrenter, men står fram som et attraktivt alternativ for dem som søker litt spenning i hverdagen.

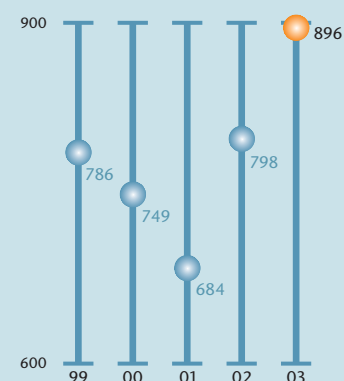
- Høyeste odds som ble utbetalt på Oddsbomben i 2003 var 444 651 (6. oktober)

Skrapelodd med impulsappell som skaper magiske øyeblikk

Flax er det største skrapespillet i Norge og er et øyeblikksspill som tilbyr spenning "her og nå" med sine ulike spillvarianter.

- Lansering av tilleggsspillene DuoFlax og FaraoFlax
- Videreføring av suksessen med bil som tilleggspremie på Flax
- Gjennføring av TV som en del av mediamiksen

822

+ 3,5 %

8,4 %

582 000

K: 62 % M: 38 %

50 år

27 kr

Finnmark

Namsskogen

2 000 000 kr (premietak)

826

- 5,5 %

8,5 %

258 000

K: 25 % M: 75 %

43 år

62 kr

Finnmark

Ørland

8 843 670 kr (2001)

1 613

- 12,7 %

16,6 %

168 000

K: 12 % M: 88 %

33 år

195 kr

Oslo

Ulvik

4 980 000 kr (2000)

896

+ 12,3 %

9,2 %

262 000

K: 46 % M: 54 %

40 år

65 kr

Finnmark

Hasvik

3 600 000 kr (1999)

Norsk Tipping AS
N-2325 Hamar
Tlf: 62 51 40 00
Fax: 62 52 71 52
Org.nr. 925 836 613
www.norsk-tipping.no